

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Institucionální analýza Královéhradeckého kraje

Příloha č. 3

Obsah

Obsah	2
Institucionální analýza	7
Ministerstvo vnitra České republiky	7
<i>Pojem prevence kriminality</i>	7
Preventivní politika	7
Prevence kriminality	8
Objekty prevence kriminality:	8
<i>Struktura prevence kriminality</i>	8
Sociální prevence	8
Situační prevence	8
Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů	9
<i>Úrovně preventivních aktivit</i>	9
Primární prevence	9
Sekundární prevence	9
Terciární prevence	9
<i>Způsob organizování prevence kriminality v ČR</i>	10
Na meziresortní úrovni	10
Na rezortní úrovni	10
Na místní úrovni	10
Strategie prevence kriminality na období 2008-2011	11
Cílem Strategie PK je:.....	11
Priority Strategie PK spočívají:.....	11

Cílovými skupinami jsou:	11
Preventivní aktivity na území Královéhradeckého kraje	12
Dotační programy Ministerstva vnitra České republiky.....	12
Tabulka 1 - Dotace Ministerstva vnitra na projekty prevence kriminality v Královéhradeckém kraji v letech 2004 – 2008	12
Dotační programy Královéhradeckého kraje.....	14
Tabulka 2 – Dotace Královéhradeckého kraje na projekty prevence kriminality v letech 2002 - 2007.....	14
SOCIÁLNÍ PREVENCE	16
Sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate a in line areály, půjčovny sportovních potřeb, volně přístupné hřiště)	16
Jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké).....	16
Nízkoprahová zařízení + streetwork	17
Poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty	17
Specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, proti šikaně, projekty participující na činnosti PMS apod., besedy s vybranými cílovými skupinami – např. senioři, cyklisté, ...).....	18
Situační prevence	18
Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS)	19
Další typy projektů situační prevence:	19
Informování občanů	20
Systém včasné intervence	21
Komise, pracovní skupiny.....	21
Královéhradecký kraj	21
Preventivně informační skupina – Policie ČR správa Východočeského kraje.....	21
A) celorepublikových preventivních projektů:	22
B) východočeských projektů:.....	22
C) besed, poradenství a dalších akcí:	23
Tabulka 3 - Preventivně informační skupiny v Královéhradeckém kraji.....	24
Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.....	26
Oblast primární prevence v Královéhradeckém kraji	26
Organizační systém primární prevence	26

Školní preventivní strategie a Minimální preventivní program	27
Certifikace odborné způsobilosti	28
Specializační studium pro školní metodiky prevence	28
Zájmové vzdělávání, sport a volnočasové aktivity – nespecifická primární prevence.....	29
Tabulka 4 – Počet dětí ZŠ ve školních družinách a školních klubech ve školním roce 2006/2007	29
Tabulka 5 – Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje	30
Tabulka 6 – Programy pro děti a mládež	31
Graf. 1 – Přidělená dotace v Kč	32
Graf 2 – Přidělená dotace v Kč.	33
Dotační programy vyhlašované MŠMT – specifická primární prevence.....	33
Tabulka 7 – Přidělené dotace z MŠMT na Program I. pro Královéhradecký kraj	34
Dotační programy Královéhradeckého kraje v oblasti prevence	35
Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	36
Sociálně – právní ochrana dětí	36
Tabulka 9 – Počet klientů kurátora pro mládež obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje.....	37
Tabulka 10 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků nebo mají výchovné problémy	40
Graf 4 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili trestné činnosti .	42
Graf 5 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili přestupků	43
Tabulka 11 – Dětské domovy v Královéhradeckém kraji, počet klientů k 7. 11. 2008.....	45
Kurátor pro dospělé.....	46
Tabulka 12 – Počet klientů kurátora pro dospělé	47
Graf 7 – Srovnání počtu klientů kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje.....	48
Graf 8 – Srovnání počtu klientů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje	49
Graf 9 – Srovnání počtu klientů propuštěných ze školských zařízení kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje	50
Sociální služby.....	51
Tabulka 13 - Služby sociální prevence registrované v Královéhradeckém kraji	52

Azylové domy	53
Domy na půl cesty.....	54
Intervenční centrum	54
Nízkoprahová denní centra.....	54
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	54
Terénní programy	55
Financování sociálních služeb	55
Tabulka 14 - Financování služeb prevence v letech 2007 a 2008	55
Ministerstvo spravedlnosti.....	57
Probační a mediační služba ČR	57
PMS – Probační a mediační služba ČR - Východočeský soudní kraj	57
Tabulka 15 - Probační programy včetně poskytovatele v KHK	57
Souhrnná statistika nově evidovaných případů	58
Tabulka 16 - Celkový počet evidovaných případů středisek Probační a mediační služby ve Východočeském kraji.....	58
Tabulka 17 - Přehled vytíženosti středisek v Královéhradeckém kraji	59
Tabulka 18 - Podíl případů jednotlivých středisek celkem včetně dětí a mladistvých do 18 let v KHK	60
Přípravné řízení a řízení před soudem.....	60
Tabulka 19 - Případy evidované v přípravném řízení – dospělí (18 a výše) v KHK.....	60
Vykonávací řízení	61
Tabulka 20 - Případy a podněty k činnosti ve vykonávacím řízení v kategorii nad 18 let	61
Problematika výkonu a kontroly trestu OPP	62
Probační dohledy.....	62
Parole	62
Aplikace zákona č. 218/2003 Sb. - Soudnictví ve věcech mládeže.....	62
Tabulka 21 - Přehled evidovaných případů dětí a mládeže	63
Oblast práce s mladistvými klienty	63
Oblast práce s nezletilými klienty	63
Rozvoj probačních programů	63

Spolupracující instituce	64
Rada vlády pro záležitosti romské komunity a pro národnostní menšiny	65
Rada vlády pro národnostní menšiny	65
Rada vlády pro záležitosti romských komunit	65
Role krajů a obcí v romské otázce	66
Sociálním vyloučením ohrožené romské lokality v Královéhradeckém kraji.....	66
Tabulka 22 – Sociálně vyloučené lokality v Královéhradeckém kraji	66
Dotační řízení.....	69
Tabulka 23 - Podpora terénní sociální práce	69
Tabulka 24 - Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce	69
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky	71
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky	71
Strategii protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010	71
Protidrogová komise Královéhradeckého kraje	71
Stávající trendy v užívání drog v Královéhradeckém kraji	72
Tabulka 25 - Uživatelé drog a jejich základní droga v letech 2006 a 2007- Královéhradecký kraj a Česká republika	72
Tabulka 26 - Vyměněné stříkačky 2005 - 2007	73
Tabulka 27 - Klienti a kontakty drogových služeb ve věznicích (všechny věznice).....	74
Certifikace odborné způsobilosti	75
Vymezení protidrogových služeb	75
Dotační program RVKPP	76
Tabulka 30 - Služby a projekty Královéhradeckého kraje získali v těchto letech následující částky:	76
Dotační program Královéhradeckého kraje	76
Tabulka 31 - Výdaje z rozpočtu Královéhradeckého kraje v roce 2007	77

Institucionální analýza

Cílem institucionální analýzy Královéhradeckého kraje je získat přehled o aktivitách orgánů státní správy, nestátních neziskových organizací a dalších subjektů, kteří působí na poli prevence kriminality na území Královéhradeckého kraje. Institucionální analýza nabídne zhodnocení služeb, které reagují na specifické psychosociální, zdravotní a kulturně-sociální handicapy určitých skupin obyvatel regionu a vytipování aktivit a služeb, které chybějí.

Ministerstvo vnitra České republiky

V druhé polovině devadesátých let byl postupně vybudován a následně stabilizován systém v oblasti prevence kriminality v České republice. Byl ustanoven ústřední koordinační, koncepční a metodický orgán vlády České republiky – Republikový výbor pro prevenci kriminality (Usnesení vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617). Dále byl vytvořen systém podpory preventivních aktivit ze státního rozpočtu, byly zpracovány první resortní programy prevence, ale především bylo rozhodnuto o základním zaměření preventivní práce v oblasti prevence kriminality v následujících letech. Preventivní práce se začala orientovat na místní úroveň, do měst a obcí a to v kompetenci a odpovědnosti místních orgánů státní správy a samosprávy.

Tyto základní principy systému prevence kriminality byly vyjádřeny v historicky první Strategii prevence kriminality v roce 1999. O plnění Strategie prevence kriminality na příslušné období je i nadále vláda České republiky každoročně informována.

POJEM PREVENCE KRIMINALITY

Preventivní politika

představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páčání trestných činů. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení - systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství (které ovšem nehrají hlavní roli), i další instituce - např. nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany.

Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky.

Prevence kriminality

zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí.

Objekty prevence kriminality:

- kriminogenní faktory - sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality,
- potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti,
- potenciální či skutečné oběti trestných činů.

STRUKTURA PREVENCE KRIMINALITY

Sociální prevence

představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchání trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců - objektů preventivního působení.

Situační prevence

staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů

je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni.

ÚROVNĚ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci.

Primární prevence

zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména děti a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence

se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence

spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení, ...). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.

ZPŮSOB ORGANIZOVÁNÍ PREVENCE KRIMINALITY V ČR

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

Na mezíresortní úrovni

těžiště mezíresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v [Republikovém výboru pro prevenci kriminality](#) a podněcování aktivit nových. Republikový výbor byl zřízen při Ministerstvu vnitra a též rozhoduje o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na projekty, realizované v rámci jednotlivých preventivních programů. Úkoly související s činností Republikového výboru plní Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. Ústřední orgány státní správy (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Nejvyšší státní zastupitelství, Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Rada vlády pro záležitosti romské komunity) zastoupené v Republikovém výboru se podílejí na jeho činnosti a na realizaci úkolů, stanovených ve Strategii prevence kriminality na příslušné období. Mimo to tyto resorty také rozvíjejí vlastní preventivní programy ve své působnosti. Klíčové postavení a odpovědnost za realizaci preventivních aktivit mají orgány obcí, které nesou zodpovědnost za přípravu a praktickou realizaci programů prevence kriminality.

Na rezortní úrovni

programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

Na místní úrovni

v ní jsou zapojeny orgány veřejné správy, police, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější [programy prevence kriminality na místní úrovni](#). Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy.

Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky.

Hlavními aktéry na úrovni obcí a měst jsou příslušné orgány samosprávy, komise prevence kriminality a jmenovaní manažeři prevence kriminality obcí a měst.

Po vzniku vyšších územně správních celků vznikla na úrovni krajských úřadů funkce manažera prevence kriminality, jehož úkolem je především koordinovat prevenci kriminality ve svém regionu. Zároveň je kontaktní osobou pro Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, pro Policie ČR a pro manažery prevence kriminality měst a obcí, které v kraji realizují programy prevence kriminality na místní úrovni.

Na úrovni krajů rovněž působí koordinátoři prevence kriminality krajských správ Policie ČR. Policie ČR je pro orgány územně samosprávních celků hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti, při formulování návrhů na řešení problémů a rizik, při tvorbě koncepcí prevence kriminality a stanovování bezpečnostních priorit.

Strategie prevence kriminality na období 2008-2011

Strategie prevence kriminality na období 2008-2011 (dále jen „Strategie PK“) je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality, vychází z nejnovějších poznatků vědeckých výzkumů a z domácích i zahraničních zkušeností. Zaměřuje se zejména na snižování majetkové a násilné kriminality a na eliminaci kriminálně rizikových sociálně patologických jevů.

Cílem Strategie PK je:

- zvyšování pocitu bezpečí občanů,
- snižování míry a závažnosti trestné činnosti,
- posilování kompetencí krajů a obcí při plánování a realizaci preventivních opatření.

Priority Strategie PK spočívají:

- v eliminaci kriminogenních sociálních a ekonomických faktorů, které umocňují rozvoj kriminálního jednání,
- v omezování příležitostí k páčání trestné činnosti a zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden,
- v informování občanů o legálních možnostech ochrany před trestnou činností.

Cílovými skupinami jsou:

- děti a mladiství ohrožení sociálně patologickým jevy a s kriminální zkušeností,
- prvopachatelé trestných činů,
- recidivisté,
- sociálně vyloučené komunity.

System prevence kriminality bude od roku 2009 členěn na tři úrovně - republikovou, krajskou a městskou. Koordinační roli vůči preventivním aktivitám na všech úrovních bude stále plnit Republikový výbor prostřednictvím Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra.

V rámci systému bude posílena koordinační a metodická role krajů vůči obcím spadajícím do jejich územní působnosti. Kraje tak budou mít možnost s finanční podporou státu realizovat na svém území vlastní preventivní politiku.

Městskou úroveň tvoří města nad 25 tisíc obyvatel – Hradec Králové a Trutnov v Královéhradeckém kraji, která budou mít možnost, za splnění stanovených podmínek, čerpat finanční prostředky přímo ze státního rozpočtu na prevenci kriminality až do roku 2011.

Na krajské i městské úrovni budou zpracovány bezpečnostní analýzy a na jejich základě budou formulovány příslušné koncepce prevence kriminality. Při realizaci preventivních opatření budou kraje a obce postupovat v souladu s hlavními cíli, principy a postupy stanovenými Strategií PK a zohledňovat přitom místní podmínky a potřeby.

Preventivní aktivity na území Královéhradeckého kraje

Dotační programy Ministerstva vnitra České republiky

Ministerstvo vnitra České republiky podpořilo v letech 2004 až 2008 12 měst Královéhradeckého kraje s celkem 31 projekty, v rámci dotačního programu Partnerství, programy prevence kriminality na místní úrovni (do roku 2007) a Programy na místní úrovni. Programy prevence kriminality na místní a městské úrovni v rámci Strategie PK na léta 2008 – 2011 v zásadě spočívají na stejných principech jako programy výše uvedených předchozích Strategií PK s tím, že využívají zkušeností z realizace těchto programů. Hlavní systémovou změnou, jak již bylo výše uvedeno, je významné přesunutí kompetencí a odpovědnosti za provádění preventivní politiky na kraje.

Tabulka 1 - Dotace Ministerstva vnitra na projekty prevence kriminality v Královéhradeckém kraji v letech 2004 – 2008

KHK	rok	typy projektů			počet projektů celkem	dotace MV	celkem
		sociální	situační	informování občanů			
Broumov	2004				2	640000	2537000
	2005	1	1		2	670000	
	2006	1			1	47000	
	2007	1	1		2	400000	

	2008	1	1	1	3	780000	
Hradec Králové	2008				1	50000	50000
Chlumeck nad Cidlinou	2005		1		1	350000	350000
Jaroměř	2004				1	1400000	2784000
	2005		1			700000	
	2007	2			2	500000	
	2008	1			1	184000	
Jičín	2004				1	1400000	2470000
	2005		1		1	600000	
	2007		1		1	470000	
Kostelec nad Orlicí	2006		1	1	2	2000000	2000000
Královéhradecký kraj	2008	1			2	269000	269000
Náchod	2006	1	1		2	735000	1295000
	2007		2		2	560000	
Nové Město nad Metují	2005		1		1	300000	300000
Nový Bydžov	2008	1			1	112000	112000
Smiřice	2008		1		1	630000	630000
Třebechovice	2005		1		1	110000	110000
Celkem		10	14	2	31		12907000

Dotační programy Královéhradeckého kraje

V letech 2002 až 2007 Královéhradecký kraj podpořil v dotačním řízení pro prevenci kriminality v patnácti obcích 48 projektů v celkové výši téměř 6 milionů. Královéhradecký kraj podporoval nejvíce projekty situační prevence, tyto projekty jsou finančně nejnáročnější, jedná se o monitorovací dohlížecí systém a pulty centrální ochrany. Do projektů prevence kriminality se zapojila jak velká města regionu – Hradec Králové, Trutnov, tak i města s největším nárůstem trestné činnosti nebo s vyšším výskytem kriminogenních faktorů – Náchod, Broumov.

Tabulka 2 – Dotace Královéhradeckého kraje na projekty prevence kriminality v letech 2002 - 2007

KHK	rok	typy projektů		počet projektů celkem	dotace KHK	celkem
		sociální	situační			
Broumov	2003	1	1	2	155000	460000
	2004		2	2	130000	
	2005		2	2	75000	
	2006		1	1	100000	
Dvůr Králové	2004		2	2	95000	265000
	2005		2	2	70000	
	2006		1	1	100000	
Hořice	2003		1	1	275000	275000
Hradec Králové	2002	1	1	2	167000	1008000
	2003		2	2	310000	
	2004		2	2	351000	
	2005		2	2	180000	
Chlumeck nad Cidlinou	2005		1	1	75000	75000
Jaroměř	2003		1	1	170000	460000

	2004		1	1	290000	
Jičín	2004	1	1	2	290000	550000
	2005		1	1	100000	
	2006		1	1	160000	
Kostelec nad Orlicí	2004		1	1	196000	306000
	2005		1	1	80000	
	2006		1	1	30000	
Náchod	2002	1	1	2	424000	1149000
	2003		1	1	275000	
	2004		1	1	300000	
	2005		1	1	150000	
Nová Paka	2004	1		1	40000	40000
Nové Město nad Metují	2004		1	1	26000	136000
	2005		1	1	110000	
Nový Bydžov	2003		1	1	170000	500000
	2004		1	1	230000	
	2005		1	1	100000	
Rychnov nad Kněžnou	2004		1	1	210000	410000
	2005		1	1	150000	
	2006		1	1	50000	

Špindlerův mlýn	2005		1	1	110000	110000
Trutnov	2002	1		1	98000	218000
	2003		1	1	120000	
Celkem		6	42	48		5962000

SOCIÁLNÍ PREVENCE

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Projekty z okruhu sociální prevence se orientují především na potenciální nebo již na skutečné pachatele trestné činnosti, na kriminogenní prostředí a na sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Do sociální prevence je zahrnuta také pomoc obětem trestné činnosti.

Široké spektrum projektů sociální prevence lze rozčlenit (dle převažující povahy aktivit a zaměření na cílové skupiny) na:

Sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate a in line areály, půjčovny sportovních potřeb, volně přístupné hřiště)

Cílem těchto projektů je nabídnout možnost aktivního prožívání volného času neorganizovaným dětem, mládeži ale také dospělým zájemcům zejména z lokalit charakteristických nízkou úrovní občanské vybavenosti a nedostatkem příležitostí ke sportovnímu vyžití.

Z hlediska četnosti realizovaných projektů skupiny sportovních aktivit se v posledních letech jedná v první řadě o vybavení skate + in-line areálů překážkami a o půjčovny sportovního vybavení. V současné době je již nedílnou součástí těchto projektů zajištění sociální asistence v těchto areálech. Asistent má často také na starosti půjčovnu sportovního vybavení a ochranných pomůcek. Zajištění dohledu tak zamezuje vzniku problémů často se vyskytujících u volně přístupných sportovních areálů (vandalismus, rizikové chování apod.).

Obce, které realizovaly od roku 2000 projekty skate + in-line areálů, zpřístupnění školních hřišť pro veřejnost a půjčoven sportovního vybavení: **Hradec Králové, Chlumeck nad Cidlinou, Náchod, Smiřice, Trutnov.**

Jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké)

Projekty v kategorii „jiné zájmové aktivity“ (mimo sportovní) mají za cíl nabídnout nejčastěji dětem a mládeži možnost trávení volného času akceptovatelným a tvořivým způsobem.

V praxi se jedná převážně o klubové, technicky nebo umělecky zaměřené aktivity jako jsou malování, modelování, keramika, zpěv, tanec, hra na hudební nástroje (amatérské kapely), společenské hry, diskotéky, společenské zábavy nebo zájmovou rukodělnou činnost. Předpokládá se, že klubová činnost je pravidelná a v prostorách klubu se střídají skupiny klientů podle specifického zájmu o určitou činnost nebo se organizuje „volný program“, který může být u některých projektů stěžejní. Aktivity jsou určeny všem zájemcům, neplatí princip exkluzivity, limit počtu klientů je pouze prostorový, materiální a personální. Je vhodné, aby volnočasová a zájmová činnost klubu byla propojena s poradenstvím, vzdělávacími činnostmi, případně s pomocí v krizových životních situacích.

Obce, které realizovaly od roku 2000 projekty zaměřené na zájmovou činnost: **Náchod, Jaroměř**

Nízkoprahová zařízení + streetwork

Nízkoprahovost zařízení lze definovat jako otevření se a pomoc širokému spektru dětí a mládeže nejčastěji z rizikových lokalit nebo s různými specifickými problémy bez toho, aby tito návštěvníci byli k těmto zařízením nějakým způsobem vázáni, aniž by museli překonávat bariéru „nároku“ na aktivitu, dovednosti, schopnosti, výkon nebo pravidelnost návštěv.

Prostřednictvím předem vytvořených podmínek pro smysluplné, účelné a vhodné trávení volného času je cílem nízkoprahových zařízení stáhnout rizikové děti a mládež z ulice a odklonit je od nevhodného prostředí restauračních zařízení a heren, požívání alkoholu, kouření a experimentování s drogami, získání osobního kontaktu a důvěry problémových jedinců. Aktivity jsou určeny všem zájemcům; limit počtu zájemců je pouze prostorové, materiální a personální.

Zájmová činnost zařízení je ve většině realizovaných projektů propojena se sociální prací terénního sociálního pracovníka, s poradenstvím, vzdělávací činností a v případě potřeby s první krizovou pomocí. Sociální práce je zaměřená přímo k ohroženým jedincům se snahou eliminovat rizika spojená s jejich nevhodným stylem života a nabízí účast při řešení různých problémů nebo zprostředkování kontaktů na odborné poradenství a pomoc institucí poskytujících specificky zaměřené služby.

Obce, které realizovaly od roku 2000 projekty nízkoprahových zařízení nebo streetwork: **Broumov, Jaroměř**

Poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty

Jedná se o široké spektrum projektů pro různé cílové skupiny od jednoduchých výletů za poznáním nebo za účelem návštěvy kulturních a společenských událostí přes víkendové výjezdy do přírody až po specializované déletrvající odborně vedené terapeutické pobyty. Společným jmenovatelem projektů této skupiny je změna prostředí, zařazení účastníků do kolektivu, nutnost podřídit se nastaveným pravidlům chování a vždy jistá úroveň organizovanosti. U cílových skupin na úrovni sekundární případně i terciární prevence často bývá série navazujících terapeutických pobytů pod vedením specializovaných odborníků. Může se jednat o děti s poruchami chování, s výchovnými problémy, klienty

kurátorů pro mládež, pedagogicko-psychologických poraden atd., ale též například o oběti šikanování nebo jinak handicapované jedince. Doporučení pro zařazení dětí na akce tohoto typu iniciují všechny instituce, které se s projevy nevhodného chování u dětí a mládeže setkávají nebo které s nimi přímo pracují.

Pobyty neplní pouze funkci rekreační, ale jejich součástí je výuka společenského chování, výchova ke zdravému životnímu stylu, besedy o volbě povolání, specifické programy primární prevence sociálně patologických jevů apod. Program pobytů může být sestaven z her, soutěží a turnajů nebo také založen na základech průběžné celotáborové hry na vhodně zvolené téma. Spoluprací při řešení úkolů v rámci táborových her se vytváří vhodné prostředí pro odbourávání vzájemných předsudků.

Obce, které realizovaly od roku 2000 alespoň jeden ze skupiny poznávacích, terapeutických či pobytových projektů: **Broumov – Preventivně výchovná skupina, Nový Bydžov**

Specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, proti šikaně, projekty participující na činnosti PMS apod., besedy s vybranými cílovými skupinami – např. senioři, cyklisté, ...)

Na úrovni primární prevence je realizována a podporována řada projektů, jejichž cílem je předávání informací z oblasti právního vědomí a vštěpování společenských norem dětem a mladistvým všech věkových kategorií. Existuje široké spektrum způsobů a forem, kterými je tohoto cíle dosahováno: kromě předmětů v rámci vyučování se jedná o přednášky, besedy a edukační cykly jako je například projekt „Učíme se s policií“, nebo dnes již všeobecně známý a v celé ČR standardně realizovaný projekt „Ajaxův zápisník“, různé informační materiály, tematicky zaměřené výtvarné či literární soutěže apod.

Interaktivní program „Právo na každý den“ je založený na diskusi o problémech a na spolupráci ve skupině. Účastníkům předává jak základní právní znalosti z oblastí rodinného, pracovního, trestního a občanského práva, tak praktické dovednosti v komunikaci a při řešení konfliktů nenásilným způsobem.

Obce, které realizovaly od roku 2000 některý ze specifických projektů: **Broumov, Dobruška, Dvůr Králové, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov.**

Situační prevence

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Neefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti tím, že minimalizuje kriminogenní podmínky prostřednictvím klasické, technické, fyzické a režimové ochrany.

Cílem opatření situační prevence je:

- ztížení dostupnosti cílů a snížení výnosnosti trestných činů pro pachatele,
- zvýšení pocitu bezpečí občanů,
- vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách,
- zvýšení efektivity práce bezpečnostních složek a zlepšení koordinace jejich postupu,
- využití jako represivního prostředku pro zachycení, identifikaci, dopadení pachatele a při dokazování trestné činnosti,

Nejčastějšími projekty situační prevence jsou zabezpečování bytů, rodinných domků, chat a dalších soukromých i veřejných objektů proti vloupání, napojování objektů měst a obcí na pulty centralizované ochrany, osvětlení frekventovaných a nepřehledných míst, instalace městských kamerových dohlížecích systémů, propojování pracovišť městské policie s Policií ČR, propojování složek integrovaného záchranného systému apod. Úspěšnost projektů situační prevence je vysoká a měřitelná. Lze hodnotit dynamiku vývoje trestné činnosti a přestupků, míru objasnění trestné činnosti a do jisté míry i pocit bezpečí občanů. Efektivitu zvolených opatření (projektů) je třeba posuzovat ve vztahu k finančním a personálním prostředkům do nich vložených.

Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS)

MKDS jsou v obcích zapojených do programu prevence kriminality na místní úrovni považovány za nejúčinnější nástroj situační prevence kriminality. Kamery se instalují ve městech s vysokou koncentrací obyvatel a návštěvníků, do míst, v nichž je dlouhodobě registrován vysoký počet trestných činů tzv. pouliční kriminality a přestupků proti majetku a veřejnému pořádku. Jedná se zejména o nádraží, velká parkoviště, obchodní zóny, náměstí a o další místa, kde jsou soustředěny kulturní, komerční a společenské instituce a dopravní uzly. Kamerový systém tvořený sítí stacionárních kamerových bodů může být doplněn tzv. mobilními kamerami, které jsou osazovány do připravených pozic dle momentální potřeby.

Obce, které provozují na svém území monitorovací dohlížecí systém: **Broumov, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Náchod, Nové Město nad Metují, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí.**

Další typy projektů situační prevence:

- a) Pult centralizované ochrany
- b) Instalace bezpečnostních stojanů pro kola (uzamykatelné řetězy)
- c) Signál v tísni
- d) Osvětlení rizikových míst
- e) Oplocení rizikových míst

- f) Bezpečnost v dopravě (komplexně ošetřené přechody pro chodce - zvýrazňující nástřiky na vozovce, příčné prahy - zpomalení, zvýraznění dopravních značek fluorescenčním podkladem, nasvícení přechodů pro chodce, včetně UV světla, makety policistů, měřiče rychlosti apod.)¹

Obce, které provozují na svém území pult centrální ochrany: **Broumov, Rychnov nad Kněžnou.**

Obce, které realizovaly od roku 2005 projekty směřující ke zvýšení bezpečnosti v dopravě: **Hradec Králové, Náchod, Nové Město nad Metují, Trutnov.**

Informování občanů

Projekty této oblasti jsou zaměřené na zprostředkování informací o nebezpečích ohrožení různými formami trestné činnosti, o možnostech a způsobech ochrany před ní. Obsahově se jedná o široké spektrum informací, které se mohou týkat stavu, vývoje a typů kriminality v lokalitách, rizikových způsobů chování, vysvětlování smyslu a výhod zabezpečování majetku a pojištění, technického řešení zabezpečování majetku, možností spolupráce v komunitě a spolupráce s Policií ČR, doporučujících modelů bezpečného chování (různé rady a desatera), včetně informací o zařízeních poskytujících právní, psychologickou, lékařskou případně i materiální pomoc obětem trestné činnosti atd.

Cílem projektů je zvyšování informovanosti obyvatel a motivace k aktivnímu přístupu pro zajišťování vlastní bezpečnosti a ochraně majetku.

Typy projektů

- pravidelné články v místních novinách,
- publikace, brožury, bulletiny, letáky, skládačky, samolepky,
- informování občanů v místních a obecních rozhlasových stanicích,
- vysílání v regionálních veřejnoprávních i soukromých rozhlasových a TV stanicích,
- promítání videokazet a DVD na vhodných veřejných místech,
- tematicky zaměřené www stránky, odborná pojednání, internetové diskuse,
- akce pro veřejnost,
- besedy na školách, v dětských domovech, azylových zařízeních, klubech a domovech pro seniory,
- dětské dny, dny s policií, poradenské dny
- schránky důvěry, vývěsní skřínky,

¹ Opatření a projekty směřující ke zvýšení bezpečnosti v dopravě patřily do roku 2007 mezi priority Strategie. Ve Strategii prevence kriminality na léta 2008 - 2011 je problematika bezpečnosti v dopravě v gesci Ministerstva dopravy – BESIP a takto zaměřené projekty již nejsou a nebudou podporovány v rámci Programu prevence kriminality.

- varovné nápisy, cedule, značky, panely, plakáty, billboardy,

Obce, které realizovaly od roku 2000 s tematikou informování občanů: **Broumov, Hradec Králové, Jaroměř.**

System včasné intervence

System včasné intervence v současné době v Královéhradeckém kraji buduje Hradec Králové a spolupracující města Náchod, Broumov, Jaroměř a Nové Město nad Metují.

Komise, pracovní skupiny

V komisích nebo pracovních skupinách, které se zabývají prevencí kriminality v kontextu reality daného města, spolupracují pracovníci měst, pracovníci partnerských organizací – NNO, škol, Policie ČR, obecní policie, dalších subjektů. Tito zástupci řeší problémy v dané lokalitě.

Obce, ve kterých pracují komise nebo pracovní skupiny zabývající se prevencí kriminality: **Broumov, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou.**

Královéhradecký kraj

Komise specifické prevence pracuje jako poradní orgán Rady Královéhradeckého kraje od roku 2005. Jsou v ní zapojeni relevantní pracovníci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, kteří v rámci svých agend řeší také problematiku prevence kriminality – náměstek hejtmána kraje, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí oddělení prevence, rozvoje a SPO, koordinátor a metodik sociální prevence, krajský protidrogový koordinátor, krajský školní koordinátor prevence, komunitní plánovač.

Preventivně informační skupina – Policie ČR správa Východočeského kraje

V působnosti Policie ČR správy Východočeského kraje Hradec Králové pracuje na úrovni okresních ředitelství celkem jedenáct preventivně informačních skupin a jedna preventivně informační skupina (dále jen PIS) na úrovni krajské policejní správy. Úkolem PIS je komunikace a spolupráce s místními orgány a institucemi, sdělovacími prostředky a občany. Cílem je integrovat Policii ČR do preventivních aktivit měst, poskytovat informace pro plánování preventivních opatření a informovat občany o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností a dopravní nehodovostí.

Všechny preventivně informační skupiny tj. (Královéhradecký kraj – Hradec Králové, Jičín, Náchod, Trutnov, Rychnov n. K.; Pardubický kraj – Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí; Kraj Vysočina - Havlíčkův Brod; Liberecký kraj - Semily) v rámci působnosti východočeské krajské policejní správy, jsou aktivně zapojeny do:

A) celorepublikových preventivních projektů:

„**Nejste nám lhostejní**“ - Projekt se věnuje právě zvýšení bezpečí seniorů, je rozdělen do třech sekcí - “Klub“, “Samoty“ a “Sídliště“, podle způsobů práce policistů v místech, kde se senioři zdržují. Cílem projektu je informovanost a ochrana seniorů před majetkovou trestnou činností, proaktivní činnost policie ve vyhledávání možných obětí a jejich seznámení s možností ochrany i obrany, personifikace odpovědných policistů v dané lokalitě, aktivizace sousedské bdělosti a zvýšení důvěry ve služby policie v duchu community policing. V rámci tohoto projektu byly zhotoveny drobné žetony pro seniory, plakáty na nástěnky do panelových domů a obchodů na malých městech apod., a dále byly zařazeny zkrácené verze DVD „Nebezpečný věk“ a DVD „Žít a nechat žít“.

„**Rok ochrany před majetkovou trestnou činností**“ - projekt jednotných závěsů na dveře rekreačních chat a chalup, které jsou distribuovány na všechny policejní služebny v kraji a jsou na rekreační objekt umístovány při kontrole prováděné Policií České republiky, se záznamem o provedené kontrole. Stejně jako byly vyhotoveny pro všechna OŘ obdobné jednotné závěsy do motorového vozidla pro řidiče (Auto není trezor), kde je z druhé strany popsáno co dělat při dopravní nehodě. Na jednotlivých okresních ředitelstvích jsou navíc pořádány samostatné preventivní akce a aktivity policistů na úseku ochrany před majetkovou trestnou činností.

Ajaxův zápisník, Jezdíme s úsměvem, Učíme se s Policií, Zebra, Ruce na volant

B) východočeských projektů:

„**Legrace, úmysl nebo mladická nerozvážnost?**“ - Projekt byl na základních a středních školách realizován již třetím rokem. Spolu s odborníky na hospodářskou kriminalitu byla vytvořena koncepce preventivních aktivit, související s trestnou činností proti měně. Osvěta je stále aktuální, neboť i v roce 2007 řešili východočeští kriminalisté trestné činy padělání a pozměňování peněz, kterých se dopouštěli studenti a učni středních škol a učilišť, výjimkou nebyli ani žáci škol základních.

„**Specializovaný pracovní tým TOXI**“ - Projekt SKPV a PIS S Včk HK. Projekt byl realizován již šestým rokem. V praxi se jedná o účelné propojení prevence a represe - pracovník preventivně informační skupiny správy Východočeského kraje (dále jen PIS S Včk HK) pracuje jako člen týmu a zajišťuje vzájemnou informovanost a koordinaci práce policejních preventistů a kriminalistů v regionu na úseku problematiky nealkoholové toxikomanie. Preventivní a represivní činnosti týmu jsou komplexně provázány a koordinovány, a to především ve spolupráci se školami - projekt „Učíme se s policií“. Hlavním úkolem a cílem týmu je eliminace činnosti dealerů, a tím zamezení přísunu narkotik do východočeského regionu a dále odhalování nelegálních laboratoří na výrobu drog a v souladu se zákonem postihování pachatelů této závažné latentní trestné činnosti. Pracovníci týmu se snaží systematicky pracovat i se širokou veřejností. Průběžně jsou doplňovány internetové stránky Toxi týmu, kde jsou zveřejněny veškeré informace o činnosti týmu, včetně informací primární protidrogové prevence a kontaktů na anonymní psychosociální poradenství v regionu:

http://10.8.72.2/rs_atlantic/project/section.php?ids=413

http://10.8.72.2/rs_atlantic/project/article.php?id=10839

http://10.8.72.2/rs_atlantic/project/article.php?id=10844

„**ŠIK - školní informační kanál**“. V září 2007 vstoupila PIS S Věk HK do projektu společnosti ŠIK CZ, s.r.o. - „ŠIK - školní informační kanál“. Pracovníci PIS spolupracují se společností ŠIK CZ s.r.o. na vytváření preventivních spotů, které se týkají problematiky bezpečnosti, násilí, šikany, drog, alkoholu a jiných závislostí, násilné trestné činnosti, problematiky národnostních a etnických menšin a zásad bezpečného chování apod. Cílem projektu je prostřednictvím velkoplošného informačního systému do vybraných základních, středních a vysokých škol v České republice zabezpečit přísun kvalitních informací s různorodou problematikou.

Více informací na webových stránkách: <<http://www.sikcz.cz/>>

„**Bezpečná třída**“ - Lektoři východočeské policejní správy a Okresního ředitelství Policie ČR v Hradci Králové se od počátku roku 2007 podílejí na projektu „Bezpečná třída“. Projekt se týká problematiky násilí a šikany mezi dětmi a mládeží na základních a středních školách. Stěžejním úkolem policie v projektu je restriktivní řešení problému násilí či šikany na školách, dále primárně preventivní besedy a v neposlední řadě zvyšování právního vědomí žáků, učňů, studentů, především pak pedagogů, s cílem rozpoznat trestnou činnost dětí a mládeže včetně deliktů přestupkových, se šikanou související. Realizátorem projektu je Magistrát města Hradec Králové, který koordinuje činnost a ucelený systém pomoci všech zainteresovaných institucí, věnující se problematice šikany. Společný postup a otevřená komunikace mezi členy týmu využívá nejrůznějších metod sociálních, psychologických, terapeutických, diagnostikujících, vyšetřovacích, právních, poradenských a dalších. Každá z organizací má v projektu své místo a svou nezaměnitelnou roli.

Více informací na webových stránkách: <http://www.svp-domino.cz>

C) besed, poradenství a dalších akcí:

Besedy v seniorcentrech, domovech pro důchodce, na Akademii třetího věku, domech s pečovatelskou službou, s osobami s tělesným postižením

Poradenství a konzultace pro děti, mládež, rodiče a pedagogické pracovníky pro východočeský region. Pracovníci PIS a SKPV východočeské správy poskytují a zprostředkovávají široké laické i odborné veřejnosti konzultace a poradenství. Informují např. jak postupovat při oznámení trestného činu, dále zprostředkovávají kontakty pro děti a jejich blízké s policejními psychology - problematika : experiment s drogou, problém agresivity, šikany, sexuálního násilí apod. (psychosociální poradenství). V letošním roce využili pedagogové, rodiče i nezletilé děti služeb policejního psychologa, které jsou v rámci projektu „Učíme se s policií“ nabízeny. Byly poskytnuty konzultace v případech

gamblerství, sexuálního zneužívání a domácího násilí, alkoholismu. Aktivity lektorů PIS a SKPV zahrnovaly i přednášky pro pedagogy, výchovné poradce a metodiky prevence sociálně patologických jevů základních a středních škol.

„Branný den pro děti základních škol“ - Dne 10. května 2007 se Policie ČR Správa Východočeského kraje prezentovala na letišti v Hradci Králové v rámci akce „Branný den pro žáky základních škol“, kterou ve spolupráci se Statutárním městem Hradec Králové připravili organizátoři akce Helicoptershow 2007. Na akci děti shlédly ukázky práce vybraných složek IZS (integrovaného záchranného systému). Policejní stánek pro děti školou povinné skýtal mimo jiné zhlédnutí zajímavostí z policejního vozového parku, pozoruhodnosti z oblasti kriminalistických expertíz (daktyloskopie, mechanoskopie, toxikologie, grafologie apod.). Žáci si rovněž mohli prověřit své znalosti o dopravě prostřednictvím dopravních testů apod. Snahou organizátorů a cílem celé akce byla jednoznačně snaha pozitivně ovlivnit a formovat na základě vlastního zážitku dětí kladný postoj k celému záchrannému systému.

„Air Ambulance 2007“ - Dne 19. května 2007 se východočeská policie prezentovala na Královéhradeckém letišti v rámci akce Air Amulance 2007. V rámci Mezinárodního veletrhu IZS (integrovaného záchranného systému) se vedle Rychlé záchranné služby, Hasičského záchranného sboru, Letecké služby apod. prezentovala i složka Policie ČR Správy Východočeského kraje Hradec Králové. Stěžejním momentem policejní prezentace byla ukázka práce východočeské policejní zásahové jednotky a dopravní policie s policejní technikou. Součástí akce bylo i poradenství. Policejní odborníci odpovídali na četné dotazy návštěvníků, které se týkaly problematiky nového silničního zákona, zabezpečení a ochrany majetku, včetně vozidel, sociálně patologických jevů (alkoholová a nealkoholová toxikomanie, násilí, sexuální zneužívání, padělání peněz) aj. Nechyběly ani soutěže v podobě dopravních testů a odměny pro nejmenší.

Webová prezentace - redaktoři PIS pracují ve flexibilním redakčním systému, který umožňuje zveřejňovat velmi rychle nové a aktuální informace z východočeského regionu, týkající se policejního zpravodajství a sdělení k ochraně zdraví, života a majetku občanů. PIS S Včk HK taktéž koordinuje nově vzniklé rubriky „Uplynulých čtyřiaadvacet hodin a novinky v regionech východočeské policejní správy“. Tyto informace jsou velmi atraktivní pro regionální média.

Více informací na webových stránkách:

http://10.8.72.2/rs_atlantic/project/section.php?ids=412

<http://10.8.72.2/aktualit/regiony/hradec/prevence/index.html>

Tabulka 3 - Preventivně informační skupiny v Královéhradeckém kraji

preventivní informační skupina Policie ČR	kontaktní osoba
Správa Východočeského kraje, Policie ČR, PIS	npor. Mgr. Iva Marková, krajský koordinátor preventivních činností, komisař PIS,

	<p>por. Mgr. Lenka Burýšková, komisař PIS, por. Mgr. Renata Šanderová, komisař PIS, op Libuše Holá</p>
PIS OŘ P ČR Hradec Králové	<p>nrap. Anna Pešavová, vrchní inspektor PIS nrap. Martina Bartáková, vrchní inspektor PIS</p>
PIS OŘ P ČR Jičín	nrap. Hana Klečalová, vrchní inspektor PIS
PIS OŘ P ČR Náchod	nrap. Bc. Eva Prachařová, vrchní inspektor PIS
PIS OŘ P ČR Rychnov nad Kněžnou	nrap. Vlasta Lepková, vrchní inspektor PIS
PIS OŘ P ČR Trutnov	nrap. Mgr. Radek Schovánek, vrchní inspektor PIS

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

Základním principem prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v resortu školství je výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, osvojení si pozitivního sociálního chování, rozvoj a podpora sociálních kompetencí vedoucí k harmonickému rozvoji osobnosti. Základními východisky efektivní primární prevence je kontinuita, systematičnost a komplexnost preventivního působení s ohledem na věk dítěte a jeho aktuální prožívání světa. Primární prevence je zaměřena zejména na rizikové faktory spolupodílející se na vzniku sociálně patologických jevů.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) od roku 2001 vytváří strategické dokumenty v návaznosti na koncepční materiály vlády České republiky. Jedná se především o Koncepti státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013, Národní strategii protidrogové politiky, Strategii prevence kriminality a Strategii prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.

Prevence sociálně patologických jevů (dále jen SPJ) je legislativně upravena v § 29 odst.1 a § 30 odst. 1, písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákonodárce již blíže neuvádí, jakým konkrétním způsobem by se SPJ ve školství mělo předcházet. Tato problematika se zatím objevuje v Metodických pokynech k primární prevenci SPJ u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (nejnovější č. j.: 20 006/2007-51) a ve vyhlášce č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniemi a o změně souvisejících zákonů v § 18 písm. c) ukládá preventivní opatření realizovaná rámci minimálních preventivních programů na školách a školských zařízeních.

Oblast primární prevence v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj má v rámci dokumentů, kde je zpracovaná oblast prevence SPJ, vypracovanou Strategii prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v Královéhradeckém kraji na období 2007-2008. Tato strategie je v souladu a v návaznosti s výše uvedenými dokumenty.

Organizační systém primární prevence

MŠMT v duchu komplexního a meziresortního přístupu spolupracuje na horizontální úrovni nejen s věcně příslušnými resorty (např. Ministerstvem vnitra), ale i pro tyto účely vytvořenými nadresortními orgány – Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Republikovým výborem pro prevenci kriminality při ministerstvu vnitra. Na vertikální úrovni je systém primární prevence metodicky veden

pracovníky MŠMT směrem ke krajským školským koordinátorům prevence, dále k metodikům prevence v pedagogicko-psychologických poradnách a následně ke školním metodikům prevence přímo působících ve školách a školských zařízeních.

V Královéhradeckém kraji zodpovídá v přenesené i samostatné působnosti za oblast prevence SPJ ve vztahu k dětem a mládeži odbor školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, oddělení primárního a zájmového vzdělávání.

V našem kraji působí 5 metodiků prevence při jednotlivých pedagogicko-psychologických poradnách. V okresech Jičín, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov pracují metodici na 1,0 úvazku, ve zbývajících dvou okresech (Hradec Králové a Náchod) pracují na 0,5 úvazku. Tito metodici poskytují dle svých odborných možností metodickou pomoc školám při tvorbě Minimálních preventivních programů a projektů, zprostředkovávají kontakt na místní organizace působící na poli prevence, organizují pravidelné pracovní porady (semináře) a poskytují individuální odborné konzultace apod.

Největší slabinou současného preventivního systému ve školství zůstává pozice školních metodiků prevence, a to především v tom smyslu, že i nadále v oblasti prevence nebyla jejich vyučovací povinnost přizpůsobena náplni jejich práce a nemají tak potřebný časový prostor pro plnění svých úkolů. Nesystémovost přetrvávajícího přístupu bohužel pořád ponechává na realistickém zvážení vedení školy, kolik času a práce školnímu metodiku prevence jeho práce zabere, pokud ji má provádět v plném rozsahu, zodpovědně a kvalifikovaně. Což může být občas důvodem, proč pozice školního metodika prevence (přestože je zřízena ve všech školách a školských zařízeních v Královéhradeckém kraji) v některých případech může být pouze formální záležitostí.

Školní preventivní strategie a Minimální preventivní program

Tyto dokumenty jsou součástí školního vzdělávacího programu, popř. přílohou dosud platných osnov a učebních plánů. Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Jasně definuje dlouhodobé preventivní cíle. Poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu (dále MPP).

MPP aktualizuje a vyhodnocuje škola každoročně. Evaluace MPP je součástí výroční zprávy školy. Kontrola MPP podléhá České školní inspekci.

MPP je základním nástrojem pro realizaci primární prevence na školách. Kvalita MPP se na jednotlivých školách a školských zařízeních s ohledem na neexistenci jasného zadání ze strany MŠMT odborně značně liší. Existují MPP zpracované velmi kvalitně (a zároveň i korespondující s úrovní vlastních školních preventivních aktivit), ale bohužel se vyskytnou i takové, které mají pouze formální charakter. Některé školy v rámci MPP stále ještě nerozlišují mezi specifickou a nspecifickou primární prevencí. V rámci realizace MPP se využívá kromě předávání informací o SPJ také různých interaktivních a zážitkových programů. Přímými realizátory preventivních programů v rámci školní

výuky jsou většinou přizvaní místní externí odborníci. Nabízené programy jsou koncipovány jako jednorázové aktivity nebo kontinuální dlouhodobé programy, které jsou zaměřeny v první řadě na žáky II. stupně základních, případně speciálních škol, na střední a učňovské školy. Méně programů je orientováno na děti mladšího školního a předškolního věku. Součástí programů je také snaha o zapojení pedagogů a rodičů.

K dispozici nejsou dostatečně vypovídající informace o programech realizovaných organizacemi, které nežadají o finanční podporu z krajského rozpočtu.

Certifikace odborné způsobilosti

V roce 2006 byl zahájen proces certifikace programů primární prevence užívání návykových látek. Jedná se o posouzení a formální uznání toho, zda preventivní program odpovídá normám kvality a komplexnosti, které definovalo MŠMT ve standardech odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek. Cílem certifikace je zajistit kvalitu programů a efektivní vynakládání finančních prostředků z veřejných zdrojů. Získání certifikace bude v budoucnu podmínkou pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu na realizaci preventivních aktivit. V Královéhradeckém kraji v současné době poskytuje certifikovaný program primární prevence pouze jedna organizace. Jedná se o Semiramis o.s. V roce 2008 byla tato organizace podpořena z grantového programu Královéhradeckého kraje v Programu podpory rozvoje odborných znalostí a dovedností školních metodiků prevence. Průběh procesu certifikace zajišťuje Agentura pro certifikaci Institutu pedagogicko-psychologického poradenství (IPPP), která je jmenována MŠMT a připravuje podklady pro jednání Výboru pro udělování certifikací primární prevence užívání návykových látek při MŠMT.

Specializační studium pro školní metodiky prevence

Podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků má každý školní metodik prevence možnost získat odbornou kvalifikaci pro svoji činnost studiem k výkonu specializovaných činností. V praxi absolvování tohoto specializačního studia komplikuje fakt, že jde o studium dlouhodobé a finančně poměrně nákladné. Pedagog a často ani škola (v rámci finančních prostředků na další vzdělávání pracovníků) nemá dostatečné finanční prostředky. Celá situace je do jisté míry ztížena také tím, že byla zvýšena částka za nepřítomného učitele na zastupování a tím klesla ochota ředitelů škol uvolňovat školní metodiky na jakémkoliv odborné vzdělávání. Královéhradecký kraj si je vědom obtížné situace v této oblasti a má vypsán dotační titul „Program podpory rozvoje odborných znalostí a dovedností školních metodiků prevence“ do kterého si mohou školy a školská zařízení žádat o finanční podporu na toto studium.

Doposud byla akreditace MŠMT na specializační vzdělávání přímo určené pro školní metodiky prevence udělena 2 subjektům v Královéhradeckém kraji:

- Školskému zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Královéhradeckého kraje, Štefánkova 566, Hradec Králové,
- Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta, Rokytenského 62, Hradec Králové.

V dubnu 2008 začal první cyklus studia ve Školském zařízení pro DVPP Královéhradeckého kraje, kterého se účastní 25 frekventantů. Studium na UHK bude zahájeno na podzim 2008. Tyto subjekty plánují v budoucnu otevřít i další ročníky studia v návaznosti na zájem ze strany škol a pedagogů. V tuto chvíli nemáme přesné informace ze škol, kolik školních metodiků prevence splňuje kvalifikační předpoklady, ale v příštím období chceme tento ukazatel mapovat a poskytovat finanční podporu v rámci vypsání již zmíněného grantového programu. V souvislosti s tím by bylo žádoucí navýšení finanční částky, která je pro tento program určena.

Zájemové vzdělávání, sport a volnočasové aktivity – nespecifická primární prevence

Nespecifická primární prevence se na území kraje realizuje v nejrůznějších formách volnočasových a zájmových aktivit, které se rozvíjejí ve školských zařízeních pro zájemové vzdělávání (Školní družiny, školní kluby a Domy dětí a mládeže) a v nestátních neziskových zařízeních.

Školní družiny (žáci 1. - 5. ročníků ZŠ) a školní kluby (žáci 5. - 8. ročníků ZŠ) realizují v době mimo vyučování odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Zároveň plní důležitou úlohu při přípravě žáků na vyučování. Výhodou školních družin a klubů je pedagogická způsobilost vedoucích kroužků a možnost využití prostor ve školách.

Tabulka 4 – Počet dětí ZŠ ve školních družinách a školních klubech ve školním roce 2006/2007

Počet dětí ZŠ ve školních družinách a školních klubech ve školním roce 2006/2007							
okres	školní družina		školní klub		vyžitelnost v % z		
	počet oddělení	počet žáků	počet škol klubem	s	celkového počtu žáků I. stupně ZŠ		
					počet žáků	ŠD	ŠK
Hradec Králové	156	3986		4	161	56 %	3 %
Jičín	74	1879		2	48	54 %	2 %
Náchod	106	2742		4	267	50 %	6 %
Rychnov nad Kněžnou	87	2072		4	117	55 %	4 %

Trutnov	120	3197	4	939	58 %	21 %
Celkem	543	13876	18	1532	55 %	7 %

Domy dětí a mládeže (dále jen „DDM“) zaujímají významné místo mezi subjekty zabezpečujícími a rozvíjejícími zájmové vzdělávání. Všechny DDM organizují nabídku pravidelných zájmových (kroužky, kurzy, kluby) a příležitostných aktivit (výlety, exkurze, besídka, vystoupení, akce), ale i jednorázových akcí. Některé aktivity se realizují i v době hlavních a vedlejších školních prázdnin. V nabídce se objevují zejména aktivity pro děti školního věku, ale i pro předškoláky, pro společnou činnost rodičů s dětmi i pro dospělé.

Tabulka 5 – Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje

Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje	
Okres	DDM a Stanice zájmových činností mládeže
Hradec Králové	7
Jičín	3
Náchod	6
Rychnov nad Kněžnou	5
Trutnov	5
Celkem	26

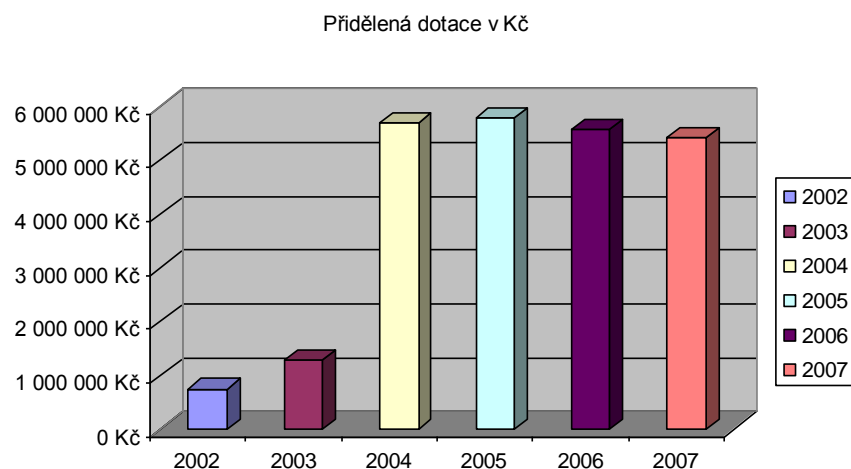
V rámci systému práce s dětmi a mládeží mají velkou úlohu i nestátní neziskové organizace. Občanská sdružení dětí a mládeže mají nezastupitelnou roli v práci s tak zvanou organizovanou skupinou dětí a mládeže a nabízejí pro ně pravidelnou činnost v oddílech i zájmově zaměřených kroužcích. Nejvíce na území našeho kraje pracují základní články celostátních občanských sdružení (Junák – Svaz skautů a skautek ČR, O. s. Pionýr, Česká tábornická unie, Atom a další). Dále pak je v Královéhradeckém kraji několik občanských sdružení regionální a místní působností. Na aktivitách pro neorganizované děti a mládež se pak kromě jmenovaných občanských sdružení podílejí i občanská sdružení pracující s dětmi a mládeží (mimo jiné i mateřská centra, o. s. církevních organizací a občanská sdružení obyvatel obcí). Připravují pro děti a mládež v jejich volném čase několik stovek akcí a to jak zotavovacích akcí a jiných podobných akcí pro děti a mládež, tak jedno či více denní aktivity typu dětských dnů, karnevalů apod.

Z úrovně kraje je těmto aktivitám věnována pozornost a to především finanční podporou. Kraj rozděluje aktivity do jednotlivých programů, které podporuje.

Tabulka 6 – Programy pro děti a mládež

číslo programu	název programu
SMR 01	Celoroční činnost ve volném čase dětí a mládeže
SMR 02	Akce pro děti a mládež ve volném čase
SMR 03	Táborová činnost
SMR 04	Talentované děti a mládež
SMR 05	Mezinárodní výměny dětí a mládeže
SMR 06	Participace dětí a mládeže
SMR 07	Vzdělávání vedoucích a dalších dobrovolných pracovníků
SMR 08	Podpora krajských článků organizací dětí a mládeže
SMR 13	Obnova a údržba materiálně technického vybavení
SMR 14	Rekonstrukce a modernizace objektů a zařízení využívaných pro volný čas dětí a mládeže

Graf. 1 – Přidělená dotace v Kč

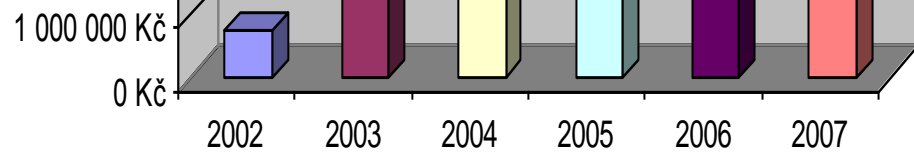

V Královéhradeckém kraji vznikla regionální centra vždy po jednom na území okresu, která jsou informačním centrem pro odborníky i laiky a poskytují informace pro naplňování volného času dětí a mládeže i pro dobrovolné pracovníky občanských sdružení. Největší občanská sdružení dětí a mládeže jsou sdružena v krajské střešní organizaci dětí a mládeže Alianci dětí a mládeže Královéhradeckého kraje, která je partnerem a poradním místem pro záležitosti v oblasti volného času dětí a mládeže.

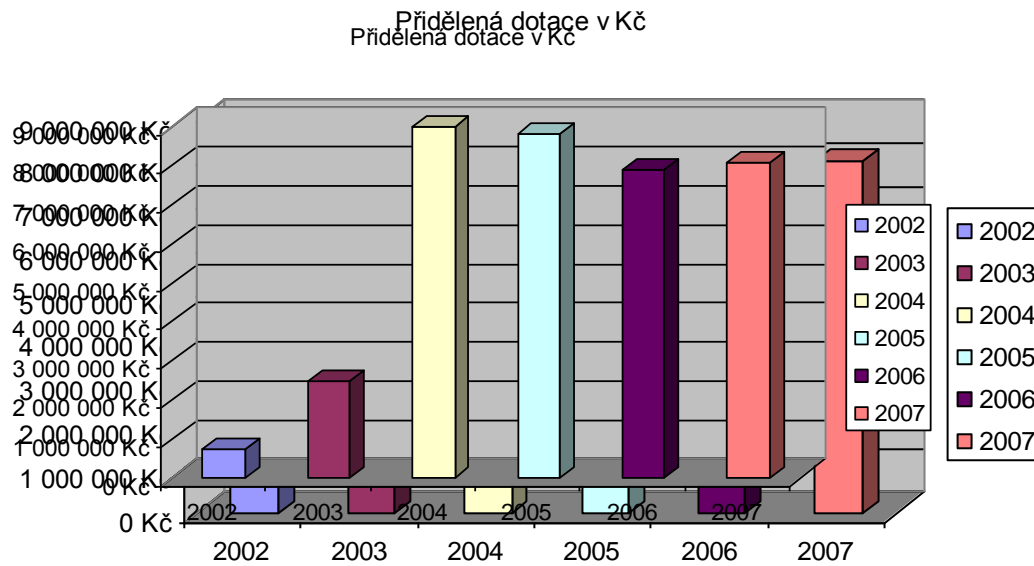
Jednou z významných oblastí nespecifické primární prevence jsou sportovní a pohybové aktivity. Ty jsou většinou realizovány ve sportovních klubech, tělovýchovných jednotách a dalších subjektech působících v oblasti tělovýchovy a sportu. Významnou roli zde hrají také základní a střední školy, které nabízejí žákům vlastní spektrum sportovních a pohybových činností. Královéhradeckým krajem jsou v této oblasti podporovány 2 skupiny aktivit:

- oblast mládežnického výkonnostního sportu (programy na podporu pořádání významných sportovních akcí mládeže a program na podporu činnosti základních škol s rozšířenou výukou tělesné výchovy, sportovních center mládeže a středních škol s rozšířenou sportovní činností)
- oblast sportu pro všechny (program na podporu pořádání akcí typu „sport pro všechny“ a program na výstavbu, rekonstrukci a dovybavení veřejně přístupných hřišť).

Zejména druhá oblast postihuje velké množství občanů kraje a vytváří vhodné podmínky pro nevýkonnostní sportování zejména dětí a mládeže. Oblast tělovýchovy a sportu Královéhradecký kraj podporuje již od svého vzniku a za posledních 6 let podpořil tyto aktivity celkovou částkou více než 37000000,- Kč.

Graf 2 – Přidělená dotace v Kč.

Dotiční programy vyhlášené MŠMT – specifická primární prevence

Každoročně MŠMT vyhláší tři programy na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT. V Programu I. se jedná o finanční prostředky ze státního rozpočtu a kraj předkládá žádost na čerpání těchto finančních prostředků. Výše dotace je doposud určována počtem žáků ZŠ a SŠ dle statistických údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání. Projekty v rámci tohoto programu se nepředkládají na MŠMT, ale na příslušný kraj. Královéhradecký kraj na základě metodiky, kterou schvaluje Rada Královéhradeckého kraje, vypisuje dotační řízení.

Program I – Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními (projekty místního a regionálního charakteru), má za cíl podporovat školy a školská zařízení, které jsou samy realizátory preventivních aktivit. Finanční dotace má iniciovat a umožnit zahájení nebo rozvinutí preventivních aktivit, které mají napomoci výchově dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení si pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k výchově ke zdravému životnímu způsobu života (ke zlepšení sociálního klimatu) ve školách a školských zařízeních, v rodinách a jiných společenstvích na regionální či celostátní úrovni.

Tabulka 7 – Přidělené dotace z MŠMT na Program I. pro Královéhradecký kraj

Přidělené dotace z MŠMT na Program I. pro Královéhradecký kraj				
Rok	2005	2006	2007	2008
výše přidělené dotace	746000	735000	770000	825000

Tabulka 8 - Přehled zařízení, které primární prevenci realizovali v Programu I. – MŠMT

typ subjektu, který prevenci realizuje (počet) - Program I.	2005	2006	2007
mateřská škola	-	-	-
základní a mateřská škola	-	2	-
základní škola	20	16	10
střední škola	9	7	10
vyšší odborná škola	-	1	-
Pedagogicko-psychologická poradna	4	-	-
středisko výchovné péče	-	-	-
středisko volného času dětí a mládeže	-	-	-
domov mládeže	2	-	-
nestátní neziskové organizace	2	-	-
jiné (př. DD)	-	2	1

Program II. - je určen pro programy a aktivity realizované na nadregionální úrovni a celostátní úrovni. Projekty se podávají přímo na MŠMT.

Program III. - je určen pro děti a mládež ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči. Jedná se o programy včasné intervence, systematické reedukační protidrogové programy atd. Tento program je realizován také prostřednictvím samostatného výběrového řízení MŠMT.

Dotační programy Královéhradeckého kraje v oblasti prevence

Na základě usnesení Zastupitelstva Královéhradeckého kraje č. 25/1622/2007 byly vypsány dva dotační tituly pro oblast prevence

- Program podpory rozvoje odborných znalostí a dovedností školních metodiků prevence
- Program podpory a rozvoje zdravého životního stylu (podpora pro školy, které jsou zařazeny v Síti zdravých škol)

V roce 2008 byl 40% nárůst žádostí do těchto programů. Celkové náklady na projekty činily 827832 Kč, z toho výše žádané podpory byla 566420 Kč. Hodnotící orgán rozdělil v těchto programech 254000 Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) prostřednictvím zajišťování služeb zaměstnanosti, nabídkou sociálních služeb, systémem sociální podpory a dalších nástrojů sociální politiky přispívá k prevenci kriminality. I když nemá zpracované koncepce zaměřené přímo na podporu prevence kriminality, zahrnuje tuto aktivitu do většiny svých strategických dokumentů (př. Národní koncepce rodinné politiky) a řídí se koncepcemi a strategiemi souvisejících resortů.

Sociálně – právní ochrana dětí

Problematika sociálně-právní ochrany dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání a zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním.

Dle §6 odst. 1 zák. č. 359/1999 Sb. se sociálně-právní ochrana zaměřuje zejména na děti:

1. jejichž rodiče: zemřeli, neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti nebo nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti;
2. které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do její výchovy;
3. které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že:
 - zanedbávají školní docházku,
 - nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy,
 - požívají alkohol nebo návykové látky,
 - se živí prostitucí,
 - spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem,
 - opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití,
 - se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte,
4. na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu; pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

Ve smyslu zákona o sociálně-právní ochraně dětí řídí výkon státní správy v oblasti sociálně právní ochrany Ministerstvo práce a sociálních věcí, do jehož kompetence obecně patří péče o rodinu a děti. Zároveň také Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, v jehož kompetenci je

řešení řady otázek ochrany dětí ve vztahu k cizině. Dále sociálně-právní ochranu dětí zajišťují krajské úřady (kontrolní a metodický orgán) a především obce, vykonávající v přenesené působnosti celou řadu povinností vyplývajících ze zákona pro stát. Všechny tyto orgány mají možnost velmi bezprostředně sledovat ochranu práv dítěte a činit tak potřebná opatření.

Mimo to je sociálně-právní ochrana zajišťována i prostřednictvím řady nestátních subjektů (nadace, občanská sdružení, církve a další právnické a fyzické osoby), a to na základě „Pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí“. Činnosti, které mohou tzv. pověřené osoby vykonávat, jsou přímo vymezeny v zákoně o sociálně-právní ochraně. K 31. 3. 2008 má v Královéhradeckém kraji „Pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí“ celkem 18 subjektů.

S dětmi do 15.let, které se dopustily činu, jenž by byl u dospělého člověka kvalifikován jako trestný a s mladistvými ve věku 15-18.let, kteří se dopustili přestupku nebo provinění a bylo u nich zahájeno trestní stíhání, či s dětmi a mladistvými, kteří mají opakované vážné poruchy chování, pracují na všech obecních úřadech s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji kurátoři pro mládež. Péče o tyto děti a mladistvé spočívá v poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů, s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.

V České republice bylo v roce 2006 evidováno kurátory pro mládež celkem 42805 klientů - dětí a mladistvých.

Tabulka 9 – Počet klientů kurátora pro mládež obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

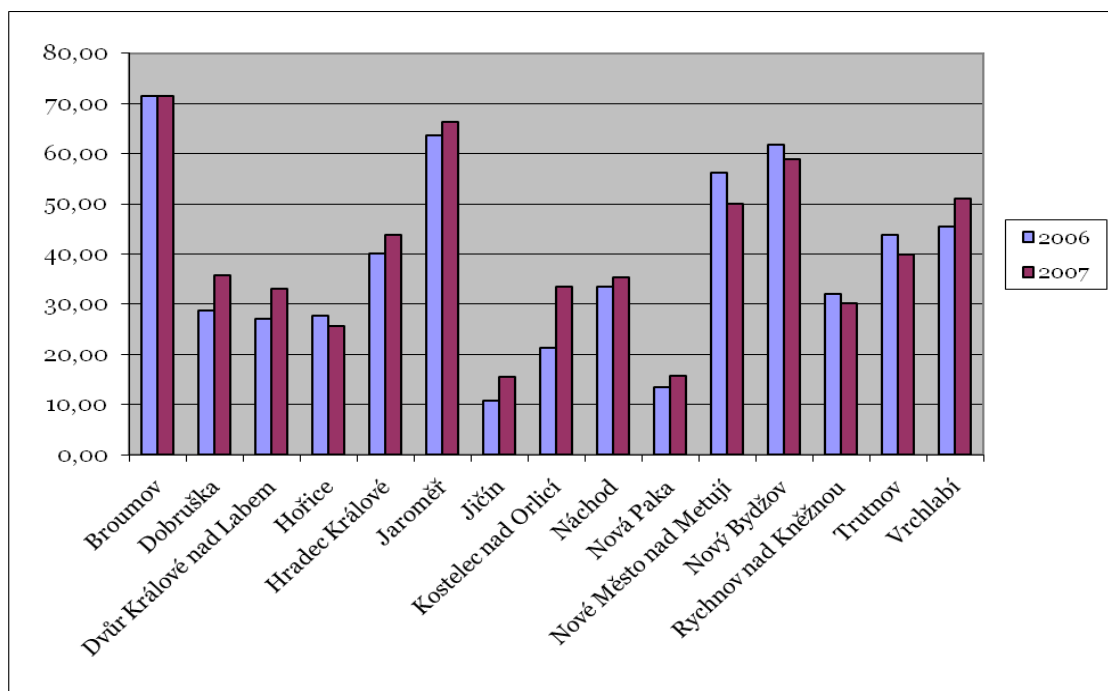
obec	počet obyvatel ve správním obvodu k 31. 12. 2006	celkem evidovaných		z toho			
				0 – 15 let		15 - 18 let	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007
Broumov	17318	124	124	45	53	79	71
Dobruška	19889	57	71	29	42	28	29
Dvůr Králové	27223	74	90	51	43	23	47
Hořice	18398	51	47	18	17	33	30
Hradec Králové	143413	575	629	283	302	292	327
Jaroměř	19147	122	127	72	73	50	54
Jičín	46402	50	72	15	38	35	34

Kostelec nad Orlicí	24800	53	83	15	34	38	49
Náchod	61432	206	217	81	83	125	134
Nová Paka	13298	18	21	7	7	11	14
Nové Město nad Metují	14405	81	72	42	45	39	27
Nový Bydžov	16999	105	100	44	42	61	58
Rychnov nad Kněžnou	34064	109	103	64	35	45	68
Trutnov	64500	282	257	128	128	154	129
Vrchlabí	28355	129	145	47	66	82	79
Celkem	549643	2036	2158	941	1008	1095	1150

Pro možnost srovnání jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje byly dále zpracovány statistické údaje v následujícím indexu: $\frac{\text{počet evidovaných klientů}}{\text{počet obyvatel ve správním obvodu}} \times 10000$

počet obyvatel ve správním obvodu

Graf 3 – Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

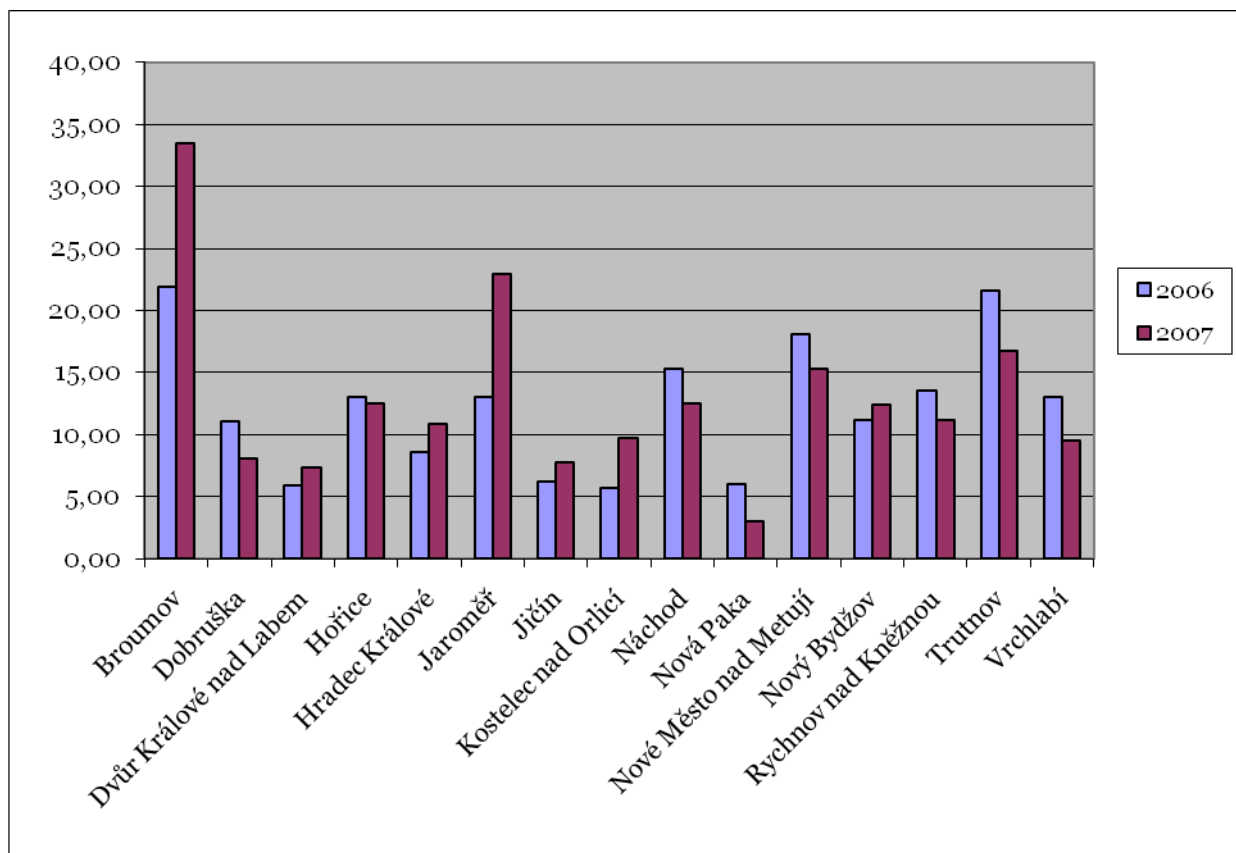
V daném indexovém přepočtu mají největší nárůst v letech 2006 a 2007 správní obvody obcí Broumov, Jaroměř, Nový Bydžov. Nízký index má v letech 2006 i 2007 správní obvod obce Jičín a Nová Paka.

Tabulka 10 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků nebo mají výchovné problémy

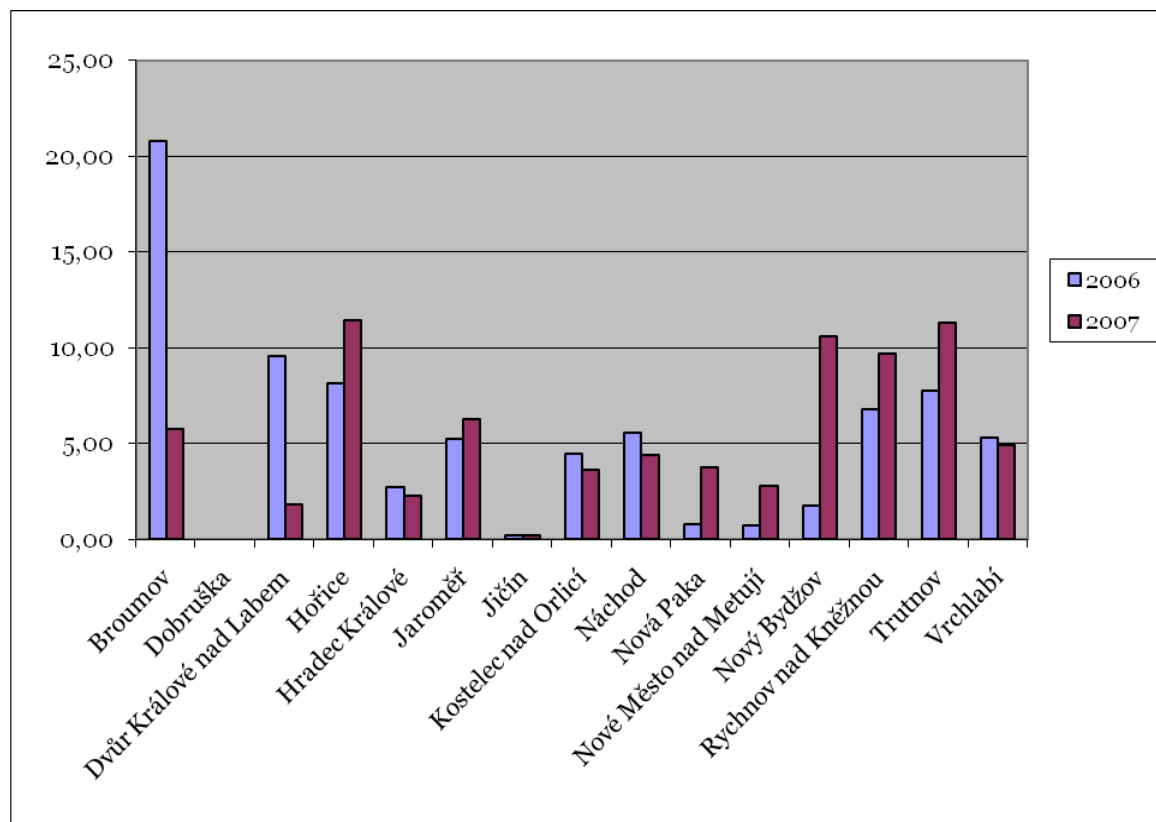
Obec	počet obyvatel ve správním obvodu k 31. 12. 2006	trestná činnost					
		celkem	celkem	0 - 15 let		15 – 18 let	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007
Broumov	17 318	38	58	19	21	19	37
Dobruška	19 889	22	16	10	6	12	10
Dvůr Králové	27 223	16	20	9	8	7	12
Hořice	18 398	24	23	15	11	9	12
Hradec Králové	143 413	123	156	46	55	77	101
Jaroměř	19 147	25	44	14	28	11	16
Jičín	46 402	29	36	9	18	20	18
Kostelec nad Orlicí	24 800	14	24	5	15	9	9
Náchod	61 432	94	77	33	21	61	56
Nová Paka	13 298	8	4	2	2	6	2
Nové Město nad Metují	14 405	26	22	14	13	12	9
Nový Bydžov	16 999	19	21	11	12	4	9
Rychnov nad Kněžnou	34 064	46	38	17	14	29	24
Trutnov	64 500	139	108	60	27	79	81
Vrchlabí	28 355	37	27	11	7	26	20
Celkem	549 643	660	674	275	258	381	416

obec	přestupky		výchovné problémy					
	15 – 18 let		celkem	celkem	0 – 15 let		15 – 18 let	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Broumov	36	10	50	36	26	22	24	14
Dobruška	-	0	31	36	17	20	14	16
Dvůr Králové	26	5	32	47	20	17	12	30
Hořice	15	21	51	34	18	24	33	10
Hradec Králové	39	32	213	246	121	112	920	131
Jaroměř	10	12	8	18	7	10	1	8
Jičín	1	1	20	33	6	21	14	12
Kostelec nad Orlicí	11	9	17	19	13	16	4	3
Náchod	34	27	49	65	34	41	15	13
Nová Paka	1	5	9	13	5	6	4	7
Nové Město nad Metují	1	4	12	17	6	14	6	3
Nový Bydžov	3	18	32	34	19	17	13	17
Rychnov nad Kněžnou	23	33	75	94	47	59	28	35
Trutnov	50	73	110	134	66	73	44	61
Vrchlabí	15	14	67	97	28	56	39	41

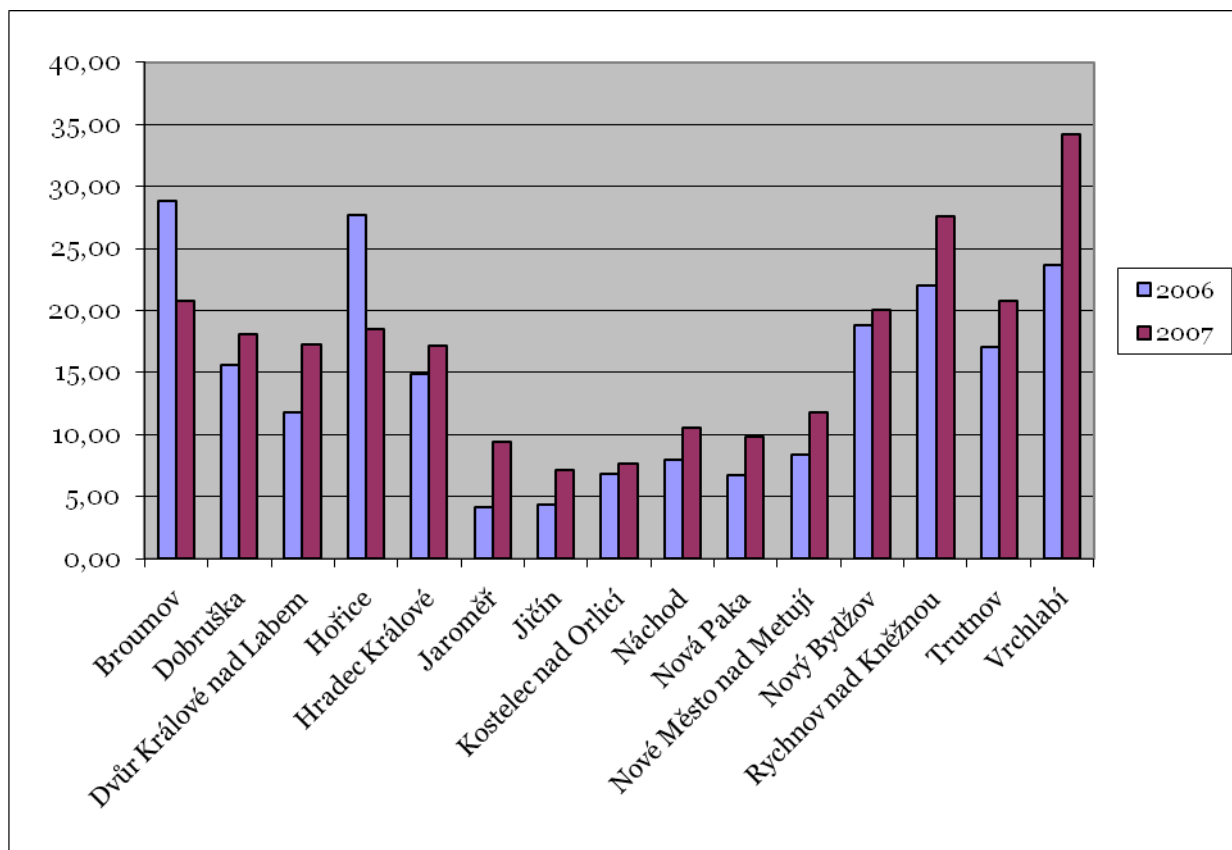
Graf 4 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili trestné činnosti

Graf 5 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili přestupků

Graf 6 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří mají výchovné problémy

Ústavní výchova se soudně nařizuje dle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, u dětí, o něž rodiče náležitě nepečují a žádná jiná alternativa výchovy dítěte se buď nejeví jako žádoucí, či není dostupná. Ústavní výchova je navrhována rovněž těm dětem, které rodiče ani jiné způsobilé pečovatele nemají. Ústavní výchova je nařizována dětem, které nevykazují závažné poruchy chování a nedopouštějí se trestné činnosti.

Ochranná výchova je jedním z ochranných opatření, které jsou přímo definovány v zákoně č.218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Soud pro mládež může ochrannou výchovu uložit tehdy, pokud o mladistvého není náležitě postaráno a nedostatek řádné výchovy nelze odstranit v jeho vlastní rodině nebo v rodině, ve které žije, nebo pokud jeho výchova byla zanedbána anebo pokud prostředí, v němž žije, neposkytuje záruku jeho náležité výchovy. Ve všech případech pro uložení ochranné výchovy musí být splněna podmínka, že nepostačuje uložení ústavní výchovy podle zákona o rodině. Fakticky se tak ochranná výchova velmi blíží nepodmíněnému trestu odnětí svobody, neboť předpokládá odnětí mladistvého od jeho rodičů či vychovatelů a zařazení do kolektivního zařízení s přísnějším režimem. Obligatorně může ochrannou výchovu uložit soud také dětem, jež spáchaly ve věku mezi dvanáctým a patnáctým rokem čin, jenž trestní zákon u dospělých osob umožňuje stíhat výjimečným trestem. Dále pak dětem mladším 15 let, které spáchaly čin, jenž je u dospělých osob pokládán za trestný čin.

Na území Královéhradeckého kraje jsou zastoupeny všechny typy školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy. Síť těchto zařízení zajišťuje 8 dětských domovů, Diagnostický ústav, dětský domov se školou a střediska výchovné péče.

Tabulka 11 – Dětské domovy v Královéhradeckém kraji, počet klientů k 7. 11. 2008

dětské domovy	lůžková kapacita	počet dětí celkem	z toho se zdravotním postižením
Dětský domov a školní jídelna, Nechanice	56	48	28
Dětský domov, mateřská škola a školní jídelna, Broumov	58	59	26
Dětský domov, základní škola speciální, přípravný stupeň základní školy speciální a školní jídelna, Jaroměř	48	38	38
Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov	36	35	
Dětský domov, základní škola, školní družina a školní jídelna, Kostelec nad Orlicí	36	27	24
Dětský domov a školní jídelna, Potštejn	20	15	3

Dětský domov, Lánov	32	28	26
Dětský domov, Vrchlábí	25	25	13

Kurátor pro dospělé

Specializovaný sociální pracovník, který na základě své vlastní činnosti a ve spolupráci s dalšími institucemi, poskytuje sociální služby, dávky, případně zprostředkovává sociální, právní a psychologickou pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením se nazývá kurátor pro dospělé (sociální kurátor). Obecnou charakteristiku klientů sociálních kurátorů vymezuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v § 92 písm. b), který uvádí, že se jedná o osoby ohrožené sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu a osoby, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Okruh osob zařazených mezi klienty je podrobněji vymezen v § 2 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Osoba, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména:

- je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Na obecních úřadech s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje působí celkem 18 sociálních kurátorů. Žádný pracovník nevykonává jen tuto agendu, jejich funkce je kumulována s dalšími agendami, nejčastěji s agendou kurátora pro mládež.

Kontakt s klienty sociálního kurátora je nízkoprahový. V přímé práci s klienty sociální kurátor uplatňuje metody kontinuální sociální práce, kterými minimalizuje následky nepříznivé sociální situace klienta a usiluje o vytvoření optimálního socioterapeutického vztahu s ním. V rámci základního sociálního poradenství poskytuje informace potřebné k překonání jeho nepříznivé životní situace, odborným sociálním poradenstvím mu pomáhá zprostředkovat kontakt se společenským prostředím a tak předcházet sociální izolaci. Dále podle potřeby pomáhá při obstarávání osobních záležitostí a realizuje sociálně terapeutické činnosti, které se zaměřují na obnovení vztahů klienta s jeho okolím, jeho praktických schopností a dovedností. Pomáhá zmírnit dopad vlivu rizikových skupin na klienta, vypracovává s ním program individuálního motivačního postupu při řešení aktuální situace hmotné nouze tak, aby došlo k odvrácení jeho sociálního vyloučení. Ve své práci se opírá vždy o dobrovolné rozhodnutí a aktivní spolupráci klienta. V péči o skupinu občanů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) a občanů, proti nimž je

vedeno trestní řízení, popřípadě, jimž byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen, spolupracuje sociální kurátor především s Vězeňskou službou ČR, která má za cíl pomáhat odsouzeným při vytváření příznivých podmínek pro budoucí samostatný život na svobodě.

V Královéhradeckém kraji jsou 3 zařízení Vězeňské služby ČR, a to Vazební věznice Hradec Králové, Věznice Odolov a Věznice Valdice. Sociální kurátor nekontaktuje klienty pouze ve věznicích, ale i ve školských zařízeních zajišťujících ústavní a ochrannou výchovu, v léčebnách, nouzových nocležnách a dalších zařízeních poskytujících sociální služby. Společně s odborníky v těchto zařízeních připravuje plynulý přechod klientů do života mimo tato zařízení a napomáhá jejich následné adaptaci. Vyhledává zájemce o sociální služby i v jejich přirozeném prostředí. Spolupracuje zejména s rodinami, rodinnými příslušníky klientů, s dalšími pracovníky a institucemi veřejné správy (např. s PMS).

Tabulka 12 – Počet klientů kurátora pro dospělé

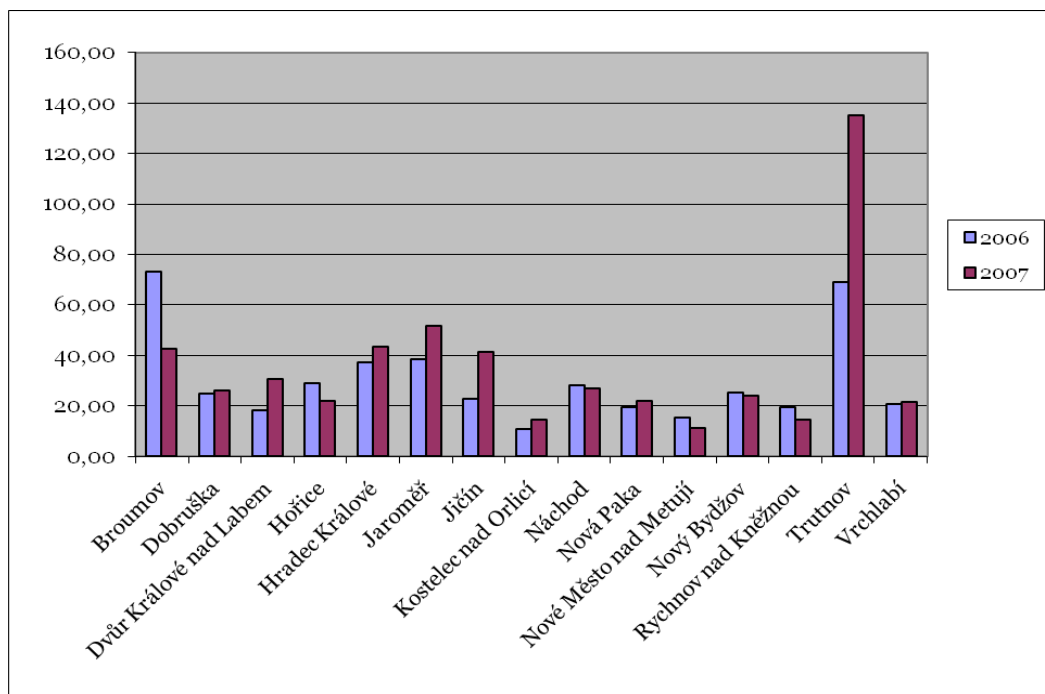
obec	počet obyvatel ve správním obvodu k 31. 12. 2006	celkem evidovaných osob		počet propuštěných z výkonu trestu		počet propuštěných ze školských zařízení	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007
Broumov	17318	127	74	38	29	1	0
Dobruška	19889	49	52	16	12	0	1
Dvůr Králové	27223	50	83	30	42	1	3
Hořice	18398	53	40	17	16	2	1
Hradec Králové	143413	535	623	105	146	3	3
Jaroměř	19147	74	99	26	31	1	0
Jičín	46402	105	192	59	48	3	4
Kostelec nad Orlicí	24800	27	36	21	17	1	2
Náchod	61432	173	164	73	65	1	1
Nová Paka	13298	26	29	5	13	0	0
Nové Město nad Metují	14405	22	16	16	8	0	0

Nový Bydžov	16999	43	41	18	19	0	0
Rychnov nad Kněžnou	34064	66	49	31	27	0	4
Trutnov	64500	446	872	102	486	1	2
Vrchlabí	28355	59	61	34	38	0	0
Celkem	549643	1855	2431	591	997	14	21

Pro možnost srovnání jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje byly dále zpracovány statistické údaje v následujícím indexu: $\frac{\text{počet evidovaných klientů}}{\text{počet obyvatel ve správním obvodu}} \times 10000$

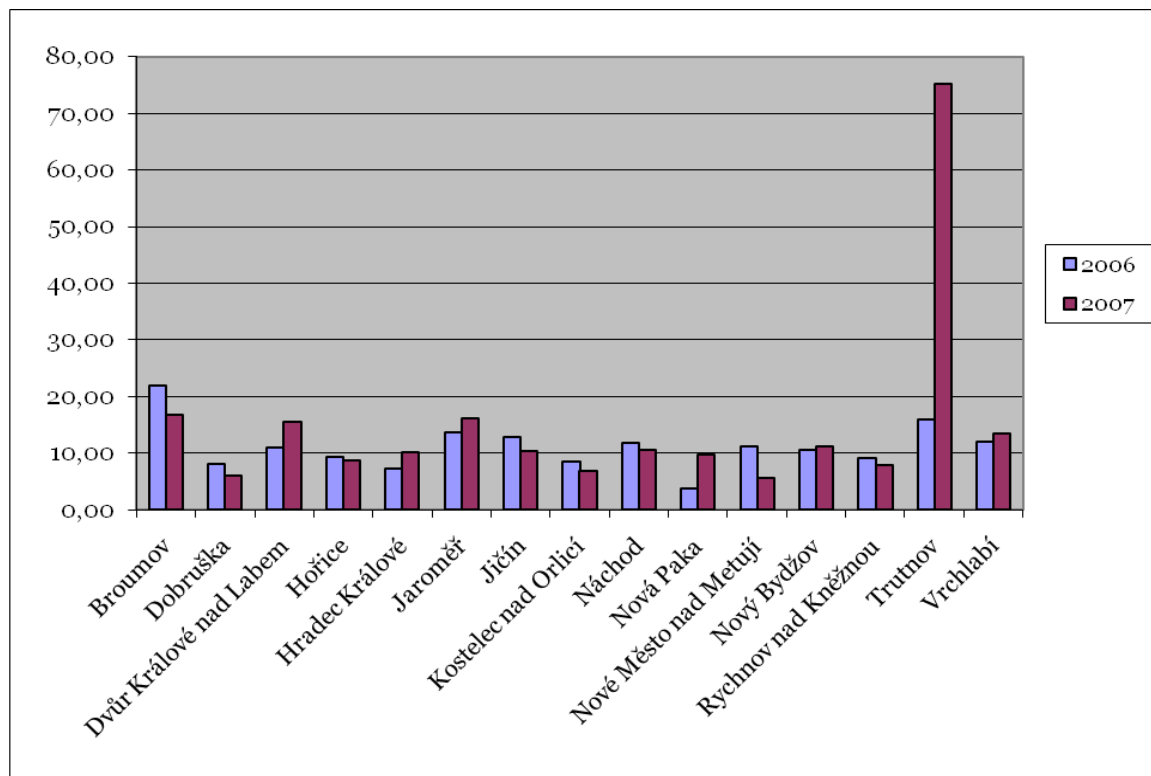
počet obyvatel ve správním obvodu

Graf 7 – Srovnání počtu klientů kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

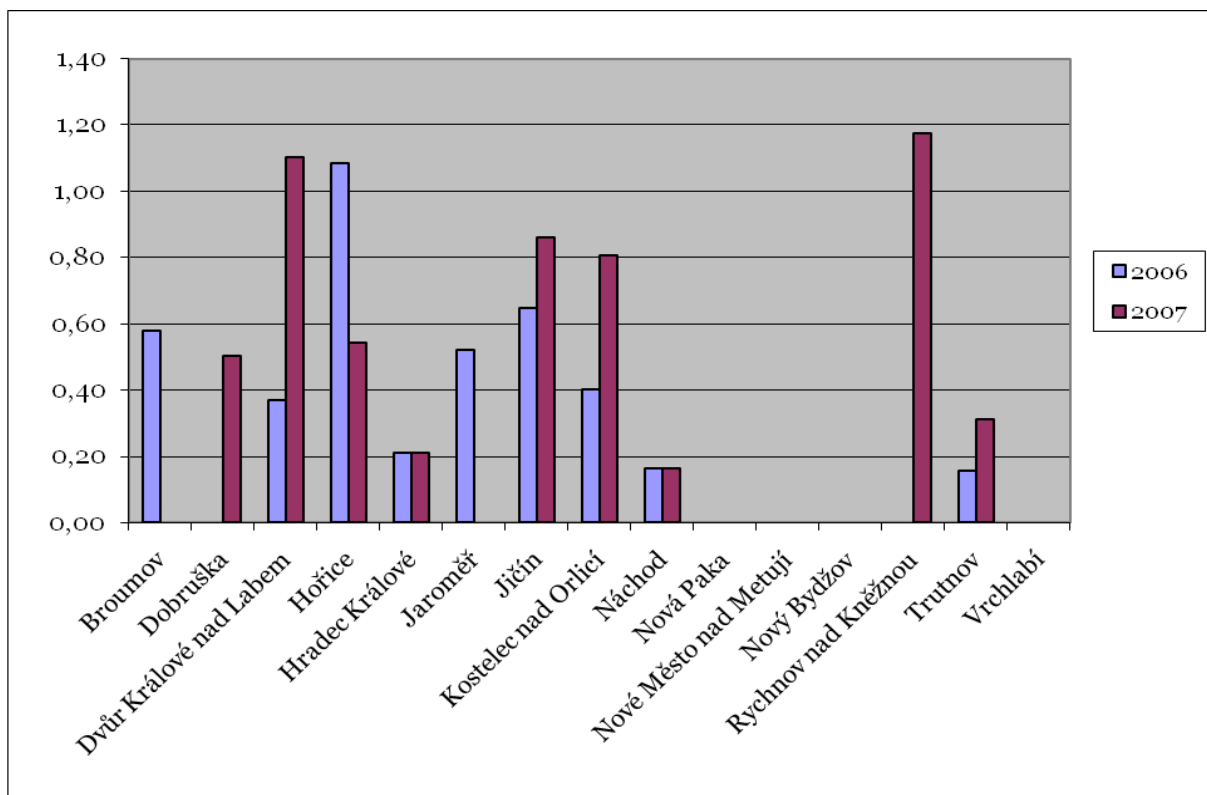
V meziobecním srovnání kraje v počtu evidovaných klientů je v roce 2006 na prvním místě Broumov a Trutnov, nejnižší index vykazují Kostelec nad Orlicí a Nové Město nad Metují. Indexy v roce 2007 kopírují stav roku 2006, pouze Trutnov vykázal téměř dvojnásobný nárůst.

Graf 8 – Srovnání počtu klientů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

V meziobecním srovnání obcí vykázal v roce 2006 nejvyšší index Broumov a Trutnov, nejmenší index byl zaznamenán v Nové Pace. V roce 2007 Trutnov opět vykázal velký nárůst, téměř 4,5 násobek.

Graf 9 – Srovnání počtu klientů propuštěných ze školských zařízení kurátora pro dospělé v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

Některé obce s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje nevykázaly v letech 2006 a 2007 žádného klienta, který byl propuštěný ze školského zařízení – Broumov, Dobruška, Jaroměř, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou Trutnov, Vrchlabí. Nejvyššího indexu dosáhly obce v roce 2006 Hořice a Jičín, nejmenšího indexu Náchod, Hradec Králové a Trutnov. V roce 2007 dosáhly nejvyššího indexu obce Rychnov nad Kněžnou a Dvůr Králové, nejnižšího Hradec Králové a Náchod.

Sociální služby

Od roku 2007 je systém poskytování, financování a organizace sociálních služeb upraven zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Sociální službou je myšlena činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (§ 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění).

Sociální služby zahrnují tři základní oblasti služeb:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

Legislativně je celkem zahrnuto 33 druhů sociálních služeb. Kromě odborného sociálního poradenství je definováno 14 druhů služeb sociální péče a 18 služeb sociální prevence.

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci. Pro snadné získání informací o poskytovatelích služeb a jimi poskytovaných sociálních službách v kraji je veden elektronický registr, který je veřejně přístupný na stránkách MPSV.

Pro oblast prevence kriminality jsou významné především služby sociální prevence, které podle zákona o sociálních službách, napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňujících prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem těchto služeb je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Sociální prevence je orientována na odstranění příležitostí k páčání trestné činnosti. Vytváří aktivity zaměřené na socializaci a změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek prostředí, které produkuje pachatele trestné činnosti. Realizací sociálně-preventivních aktivit, jejichž škála je poměrně široká (volnočasové aktivity, nízkoprahová, poradenská a krizová zařízení, resocializační a rekvalifikační programy, azylové a chráněné bydlení, terénní sociální práce) se významně věnují nestátní neziskové organizace.

Podle informací získaných v rámci výzkumu při zpracovávání Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Královéhradeckého kraje a podle údajů v registru poskytovatelů sociálních služeb jsou služby sociální prevence v současnosti poskytovány v největší míře nestátními neziskovými a církevními organizacemi.

Tabulka 13 - Služby sociální prevence registrované v Královéhradeckém kraji

typy služby	Br	Do	DK	Ho	HK	Ja	Ji	KO	Ná	NP	NM	NB	RK	Tr	Vr
raná péče	k/2 ²		k/1	k/1	1	k/2	k/1		k/1	k/1				k/1	1
sociální poradenství			3	k/2	11	k/1	4	1	5	2			3	3	
telefonická krizová pomoc															
tlumočnické služby					1										
azylové domy	1				2				1				1	1	
domy na půl cesty							1		1						
kontaktní centra					1									1	
krizová pomoc															
intervenční centra					1										
nízkoprahové denní centra					1										

² Čísla v tabulce vyjadřují počet sociálních služeb daného typu v území obce PO3. Značka k/ je použita pro terénní sociální služby, které v daném území nesídlí, ale jsou zde poskytovány (nemusí to být rozdílné služby, může jít o stejného poskytovatele a stejnou službu, pouze v jiném území).

typy služby	Br	Do	DK	Ho	HK	Ja	Ji	KO	Ná	NP	NM	NB	RK	Tr	Vr
raná péče	k/2 ²		k/1	k/1	1	k/2	k/1		k/1	k/1				k/1	1
NZDM	1		1		2	3	1		2		1		1	1	
Noclehárny					1										
služby následné péče					1										
sociálně aktivizační pro rodiny s dětmi					5	1							1		
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením				1	2										
sociálně terapeutické dílny															
terapeutické komunity															
terénní programy		k/1	k/1	k/1	2	k/1	k/1	k/1		k/1	k/1		k/1	1	k/1
sociální rehabilitace					6					1			1		

U několika vybraných služeb sociální prevence významněji s prevencí kriminality souvisejících je uvedena bližší charakteristika:

Azylové domy

poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služby obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při prosazování práv a zájmů, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Služba je poskytována za úplaty a je určena především pro matky s dětmi, ženy, muže, rodiny s dětmi.

V Královéhradeckém kraji je celkem 6 azylových domů.

Domy na půl cesty

poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které opouštějí zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, případně jiná zařízení pro péči o děti a mládež. Způsob poskytování sociálních služeb v domech na půl cesty je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob, kromě ubytování je jim zprostředkován kontakt se společenských prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Tato služba je velmi specifická, z důvodu věku uživatelů a zařízení odkud do této služby přicházejí, poskytuje se za úplatu.

V Královéhradeckém kraji jsou 2 zařízení tohoto typu.

Intervenční centrum

je specializované zařízení, poskytující pomoc obětem domácího násilí, nebo osobám ohroženým násilným chováním jiné osoby obývající s ní společně obydlí. Sociální služby jsou poskytovány bez úhrady ve formě ambulantní, terénní i pobytové a obsahují sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů, poskytnutí ubytování a zajištění stravy. Intervenční centrum informuje o svojí činnosti, o následcích páchaní domácího násilí a šíření těchto informací, což je určitou formou prevence kriminality, i když důraz jejich aktivity je v přímé práci s oběťmi. Pro celý Královéhradecký kraj je 1 poskytovatel této služby.

Nízkoprahová denní centra

jsou zařízení poskytující komplex sociálních služeb osobám bez přístřeší, které nemají zabezpečeny nezbytné podmínky na přežití. Převážně se jedná o využití hygienického zařízení, zázemí zařízení, poskytnutí stravy, a pomoc při vyřízení nezbytných osobních záležitostí, která je poskytováno během dne. V případě zájmu se uživatelům služby poskytují informace nebo zprostředkovávají služby související s možností řešení jejich situace. Služby jsou poskytovány ambulantní, příp. terénní formou, uživatel hradí jenom poskytnutí stravy.

V Královéhradeckém kraji je 1 zařízení poskytující tuto službu.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

poskytují služby rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, kteří jsou ohroženi sociálně patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovaný většinou společností. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Cílem je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením, snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů, poskytuje se bez úhrady. Ambulantní forma sociální služby je zpravidla kombinována s terénní kontaktní prací v přirozeném prostředí cílových skupin.

V Královéhradeckém kraji je registrovaných 13 zařízení poskytujících danou službu.

Terénní programy

jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženi. Sociální služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je vyhledávat tyto osoby v jejich přirozeném prostředí a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být poskytována anonymně.

V Královéhradeckém kraji jsou 3 registrovaní poskytovatelé terénních programů.

Financování sociálních služeb

Královéhradecký kraj je spolu s MPSV klíčovým donátorem sociálních služeb.

Tabulka 14 - Financování služeb prevence v letech 2007 a 2008

služba	dotace MPSV 2007	dotace MPSV 2008 (skutečně přidělená)	dotace KHK 2007	návrh Dotace KHK 2008
sociální poradenství	8394000	8394000	1435000	2210000
azylové domy	7200000	9636000	1680000	1250000
domy na půl cesty	1650000	1650000	440000	430000
kontaktní centra	1200000	1200000	450000	350000
intervenční centra	1300000	1300000	550000	150000
nízkoprahová denní centra	550000	550000	100000	100000
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	6500000	7450000	1050000	1330000
Noclehárny	1300000	1300000	100000	100000
služby následné péče	500000	500000	300000	250000

sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4773000	4523000	790000	1130000
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdrav.postižením	850000	850000	50000	100000
terénní programy	1200000	1200000	350000	350000
sociální rehabilitace	1700000	2480000	320000	850000
celkem	37117000	41033000	7615000	8600000

Ministerstvo spravedlnosti

Probační a mediační služba ČR

Probační a mediační služba ČR (dále jen „PMS“) byla zřízena na základě zákona č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů a představuje novou instituci na poli trestní politiky. Vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Vyváženým propojením obou se vytvářela nová multidisciplinární profese v systému trestní justice.

Cílem PMS je na jedné straně umožnit pachateli napravit to, co svým protiprávním činem způsobil, a přivést jej k pochopení toho, že jeho protiprávní chování nebude tolerováno. Zároveň PMS vyvíjí aktivity vůči poškozenému, jejichž smyslem je zmírnit pro něho následky trestné činnosti. Obecně lze říct, že činností, kterou PMS provádí v rámci trestního řízení, aktivně přispívá k ochraně společnosti před kriminalitou.

PMS nabízí své služby občanům v jakémkoliv věku. Zvláštní pozornost ve své činnosti věnuje dětem mladším 15 let a mladistvým (15-18 let). Na PMS se mohou obrátit jak poškození tak i obvinění, jejich zákonní zástupci, advokáti, kurátoři, Policie ČR, soudci apod. Souhrnně lze říct, že všichni kdo byli trestnou činností dotčeni. Mohou tak učinit ihned od začátku trestního stíhání nebo kdykoliv v jeho průběhu. Rovněž sama PMS oslovuje na základě informací od Policie ČR mladé pachatele ještě před rozhodnutím státního zástupce nebo soudce ve věci a dává jim svoji nabídku ke spolupráci. Tato spolupráce je až do rozhodnutí státního zástupce nebo soudce dobrovolná.

Plnění úkolů PMS zajišťují její střediska, která působí v sídlech okresních soudů nebo naroveň jim postavených obvodních nebo městských soudů působící v sídlech okresních soudů, která jsou současně sídly krajských soudů.

PMS – Probační a mediační služba ČR - Východočeský soudní kraj

V Královéhradeckém kraji funguje 5 středisek Probační a mediační služby – v Hradci Králové, Jičíně, Náchodě, Rychnově nad Kněžnou a Trutnově.

Tabulka 15 - Probační programy včetně poskytovatele v KHK

okres	název programu	poskytovatel
Hradec Králové	Probační program	Laxus, o. s.
	Maehfil	Dětský diagnostický ústav a SVP Hradec Králové

	Právo pro každý den	O. s. Prostor Pro
	Mentor	SPJ
Jičín	Amicus	For Teenager apel o. s.
Náchod	Právo pro každý den	Orgán sociálně právní ochrany, středisko PMS
Rychnov nad Kněžnou	Právo pro každý den	středisko PMS
	Mentor	SPJ
Trutnov	PP není k dispozici	

Souhrnná statistika nově evidovaných případů

V roce 2007 evidovala střediska PMS v soudním regionu východních Čech 2764 nových případů. To je o 304 více, než tomu bylo v roce 2006. Nárůst se projevil především ve vykonávacím řízení, když stoupl z 2064 na 2398 případů. Zvýšení se projevilo více u dospělých pachatelů (téměř 20%), u mladistvých se tento nárůst pohybuje okolo 10% ze 406 klientů v roce 2006 na 437 v roce 2007.

Tabulka 16 - Celkový počet evidovaných případů středisek Probační a mediační služby ve Východočeském kraji

celkem evidováno od počátku do konce sledovaného období					
absolutně		2006		2007	
		2460	100%	2764	100%
		počet spisů	spis v %	počet spisů	spis v %
z toho	v přípravném řízení a řízení před soudem	396	16,1%	366	13,2%
	ve vykonávacím řízení	2064	83,9%	2398	86,8%
	mládež 0 – 18	406	16,5%	437	15,8%
	dospělý	2054	83,5%	2327	84,2%
	drogová kriminalita	64	2,6%	53	1,9%

	extremismus	1	0,0%	5	0,2%
--	-------------	---	------	---	------

Tabulka 17 - Přehled vytiženosti středisek v Královéhradeckém kraji

středisko	2002		2003		2004	
	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska
Náchod	289	144	268	134	260	130
Trutnov	268	134	301	151	271	136
Hradec Králové	461	154	388	97	285	71
Jičín	175	175	237	118	216	108
Rychnov nad Kněžnou	228	114	224	112	184	92
středisko	2005		2006		2007	
	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska
Náchod	277	138	254	85	287	96
Trutnov	207	104	235	58	324	108
Hradec Králové	294	74	272	68	264	53
Jičín	195	97	190	63	215	72
Rychnov nad	248	124	197	65	289	96

Kněžnou						
---------	--	--	--	--	--	--

Tabulka 18 - Podíl případů jednotlivých středisek celkem včetně dětí a mladistvých do 18 let v KHK

z celkového počtu případů	nřinravné řízení		vykonávací řízení		celkem absolut.		celkem v %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Náchod	65	42	189	245	254	287	10,3	10,4%
Trutnov	5	24	230	300	235	324	9,6	11,7%
Hradec Králové	48	27	224	237	272	264	11,1	9,6%
Jičín	33	32	157	183	190	215	7,7	7,8%
Rychnov nad Kněžnou	23	28	174	261	197	289	8,0	10,5%

Přípravné řízení a řízení před soudem

Tabulka 19 - Případy evidované v přípravném řízení – dospělí (18 a výše) v KHK

středisko	ZRK		P NVD		NVD		PZTS		jiné		celkem		celkem	
			§ 73, odst. 1 písm. c TŘ		§ 73, odst. 1 písm. c TŘ		§ 307 TŘ				absolutně		v %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Náchod	48	20	0	0	0	3	1	0	2	6	51	29	19,8%	12,8%
Trutnov	3	4	0	0	1	2	0	0	0	0	4	6	1,6%	2,6%
Hradec Králové	14	11	0	0	1	6	1	0	0	0	16	17	6,2%	7,5%
Jičín	17	14	0	0	1	0	0	1	0	0	18	15	7,0%	6,6%
Rychnov nad Kněžnou	10	13	0	0	0	1	0	1	0	0	10	15	3,9%	6,6%

Vykonávací řízení

V porovnání s r. 2006 se celkový nápad nových případů vztahujících se k probačním činnostem v kategorii dospělých klientů po meritorním rozhodnutí soudu výrazně zvýšil (ze 1796 nových případů v roce 2006 na 2100 nově evidovaných případů v roce 2007). Soudy ukládaly především více trestů obecně prospěšných prací, zvýšil se i počet probačních dohledů u podmíněně propuštěných.

Tabulka 20 - Případy a podněty k činnosti ve vykonávacím řízení v kategorii nad 18 let

rok 2007	OPP	PUPD	PO	POD	PP	PPD	P PPD	jiné	celkem	celkem
	§ 45a TZ	§ 26 TZ	§ 58TZ	§ 60a TZ	§ 61 TZ	§ 63 TZ			absolutně.	v %
obviněný, odsouzený	7	0	0	1	0	5	101	0	114	5,4%
obhájce	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0%
poškozený	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0,0%
zmocněnec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
soud	1498	3	3	275	1	198	5	0	1983	94,4%
státní zastupitelství	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0,0%
policie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
rodinný příslušník	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
kurátor pro mládež	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
škola	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
koordinátor SSP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
jiné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
celkem, absolutně	1506	3	3	277	1	203	106	1	2100	

celkem v %	71,7%	0,1%	0,1%	13,2%	0,0%	9,7%	5,0%	0,0%		100,0%
------------	-------	------	------	-------	------	------	------	------	--	--------

Problematika výkonu a kontroly trestu OPP

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, největší část tvořila agenda spojená s trestem obecně prospěšných prací, když se celkový počet těchto uložených trestů oproti roku 2006 zvýšil o více než 200 na 1506 nových případů. Po několika letech se tak obrací klesající trend a počet uložených trestů OPP narůstá, což lze přičíst zvýšené efektivitě výkonu tohoto trestu v některých okresech. Důvodem je především zlepšující se spolupráce středisek PMS se soudy a jejich pružnější reakce na zaviněné nevykonávání tohoto trestu ze strany odsouzených.

Přes snahy středisek se stále nedaří předjednat uložení trestu OPP, které by znamenalo ještě výraznější nárůst počtu úspěšně vykonaných trestů, jak o tom svědčí zkušenosti některých středisek z jiných justičních krajů.

Počet poskytovatelů míst výkonu trestu OPP byl v roce 2007 až na výjimky dlouhodobě dostatečný a klienty se dařilo umísťovat bez jakéhokoliv prodlení.

Probační dohledy

Institut podmíněného odsouzení s dohledem zaznamenal pouze mírné navýšení z 265 případů v roce 2006 na 277 v roce 2007. Obecně lze říci, že realizace probačních dohledů probíhala bez zásadnějších komplikací. Přesto nadále existují některé sporné oblasti a to zejména z hlediska spolupráce se soudy při výkonu dohledu. Jde především o poměrně opožděnou reakci některých soudů na porušování povinností vyplývajících z dohledů a obecně nižší důraz na problematiku vykonávacího řízení ze strany soudů.

Parole

V roce 2007 došlo opět k nárůstu uložených probačních dohledů v souvislosti s podmíněným propuštěním. Ze 131 případů v roce 2006 na 203 v roce 2007. S tímto navýšením případů úzce souvisí i stále enormnější zatížení těch středisek, která mají ve svém okrese věznicí a vypracovávají podklady, resp. stanovisko pro rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění. Příprava tohoto stanoviska je časově velmi náročná, navíc předpokládá práci probačního úředníka uvnitř příslušné věznice, případně v terénu při objektivizaci informací. Celkem bylo v roce 2007 vypracováno 106 stanovisek k podmíněnému propuštění.

Aplikace zákona č. 218/2003 Sb. - Soudnictví ve věcech mládeže

Ze statistiky vyplývá, že v roce 2007 evidovala střediska PMS ve Východočeském soudním kraji celkem 437 případů dětí a mladistvých do 18 let, což znamená mírný nárůst oproti předchozímu roku (o 31 případů).

Tabulka 21 - Přehled evidovaných případů dětí a mládeže

celkem evidováno od počátku do konce sledovaného období					
absolutně		2006		2007	
		363	100 %	437	100 %
		počet spisů	spis v %	počet spisů	spis v %
z toho	v přípravném řízení a řízení před soudem	138	38,0%	139	31,8%
	ve vykonávacím řízení	225	62,0%	298	68,2%
	spácháno dětmi 0 -14	109	30,0%	125	28,6%
	drogová kriminalita	16	4,4%	13	3,0%
	extremismus	0	0,0%	0	0,0%

Oblast práce s mladistvými klienty

Statistická data naznačují značné rozdíly mezi středisky jak co do celkového počtu evidovaných klientů – mladistvých, tak také z hlediska poměru přípravného a vykonávacího řízení. Ve většině středisek v roce 2007 došlo k několika setkáním multidisciplinárního týmu, jehož činnost výrazně zvýšila úroveň spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty. Také v této oblasti jsou však mezi středisky značné rozdíly.

Oblast práce s nezletilými klienty

Střediska pracovala celkem se 125 případy dětí mladších 15 let (v roce 2006 – 109 případů). Počet uložených probačních dohledů dětem do 15 let pravidelně roste již od prvního roku účinnosti Zák. 218/2003 Sb. Obsahem dohledu jsou i návštěvy v rodině a další práce v terénu, což klade vysoké časové nároky na specialisty pro mládež. V této souvislosti je třeba zmínit nedostatečnou mobilitu pracovníků PMS, která situaci dále značně komplikuje.

Rozvoj probačních programů

Jedná se především o programy ukládané podle § 17 ZSVM jako program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého.

Během roku 2007 bylo realizováno celkem 13 probačních programů ve většině okresů regionu s různou mírou úspěšnosti z hlediska počtu klientů, kteří program absolvovali. Velmi často se nedařilo zajistit pro realizaci programu dostatek klientů, kteří by byli ochotni jej absolvovat. V mnoha případech byla jejich účast vzhledem k rozlehlosti okresu předem technicky vyloučená. Problémem je často i nedostatečná koordinace mezi zainteresovanými subjekty při přípravě a ukládání povinnosti program absolvovat. Možným řešením je využití multidisciplinárního týmu pro zefektivnění spolupráce, případně zvážení a případná transformace zvolené formy realizovaných programů tak, aby více odpovídaly možnostem a podmínkám dané lokality.

Spolupracující instituce

Spolupráce s OČTŘ

Spolupráce s orgány činnými v trestním řízení byla ve většině okresů v roce 2007 dlouhodobě hodnocena jako velmi dobrá. V roce 2007 byl v Hradci Králové realizován společný seminář se státními zástupci, který přispěl k otevření některých sporných témat a vzájemnému porozumění. Stejně tak proběhl krajský seminář s vedoucími pracovníky policie z jednotlivých okresů kraje, kde proběhla diskuze o možnostech zlepšení spolupráce v přípravném řízení a řízení před soudem. Se soudci připravujeme podobný seminář v roce 2008.

Spolupráce s Vězeňskou službou ČR

O spolupráci s vězeňskou službou nejlépe vypovídají statistická data, která se vztahují k počtu vypracovaných stanovisek pro případné podmíněně propuštění z VTOS. Zástupci probační služby navázali ve „svých“ věznicích velmi dobrou spolupráci, pravidelně tam docházejí a při přípravách podkladů pro rozhodnutí soudu postupují v součinnosti se specialisty vězeňské služby.

Spolupráce s nestátním a neziskovým sektorem a poskytovateli sociálních služeb

Spolupráce s NNO byla v roce 2007 na velmi dobré úrovni. Většina středisek navázala dlouhodobou spolupráci s těmito organizacemi již před několika lety. Díky tomu bylo možné v roce 2007 možné umísťovat klienty odsouzené k trestu OPP prakticky bez jakéhokoliv prodlení. Spolupráce s nestátními neziskovými subjekty a poskytovateli sociálních služeb si velmi ceníme a naši snahou je tyto vztahy dále prohlubovat.

Spolupráce se samosprávou měst a obcí

Města a obce jsou vedle NNO klíčovými poskytovateli výkonu trestu obecně prospěšných prací, navíc jsou zpravidla ochotny přijímat i méně spolehlivé klienty, kterým byl tento alternativní trest uložen. Řada pracovníků regionu se v rámci samospráv měst a obcí zapojuje do komunitního plánování formou účasti v pracovních skupinách, působí v orgánech zaměřených na prevenci kriminality apod. Zástupci měst a obcí jsou rovněž členy multidisciplinárních týmů, případně tyto týmy koordinují. Vzájemnou spolupráci lze tak hodnotit jako dlouhodobě stabilní na velmi dobré úrovni.

Rada vlády pro záležitosti romské komunity a pro národnostní menšiny

Na integraci příslušníků romských komunit se podílejí dva poradní orgány vlády - Rada vlády ČR pro národnostní menšiny a Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity. Obě Rady jsou iniciativními a poradními orgány vlády a nemají přímé výkonné kompetence.

Rada vlády pro národnostní menšiny

Rada vlády ČR pro národnostní menšiny byla zřízena v souladu s § 6 odst. 3 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Členy této Rady jsou vedle zástupců orgánů veřejné správy také zástupci národnostních menšin - bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské. Romové mají v Radě tři své zástupce.

Rada vlády ČR pro národnostní menšiny iniciovala přijetí „Nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanovila podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity (novelizováno nařízením vlády č. 262/2005 Sb.). Toto nařízení se týká podpory uchování, rozvoje a prezentace kultur národnostních menšin, rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (mj. vydávání národnostního tisku), vzdělávání v jazycích národnostních menšin, multikulturní výchovy a podpory integrace romských komunit.

Ve vztahu k Romům jde i o podporu programu vyrovnávání podmínek romských komunit v oblasti vzdělávací a sociální, s důrazem na zamezování společenského vylučování příslušníků romských komunit a zajištění spoluúčasti Romů při zavádění integračních programů, vytváření důvěry, porozumění a tolerance ve společnosti prostřednictvím poznávání historie a tradic romské kultury a zlepšování komunikace mezi příslušníky romských komunit a majoritní společností. Od roku 2001 Rada každoročně zveřejňuje Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice.

Rada vlády pro záležitosti romských komunit

Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity, zřízená usnesením vlády ze dne 17. září 1997 č. 581, o zřízení Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity (původní název). Rada má 28 členů, předsedou Rady je člen vlády, členy jsou: zmocněnec vlády ČR pro lidská práva, náměstci dvanácti ministrů a čtrnáct zástupců romských komunit. Cílem Rady je napomáhat integraci romské komunity do společnosti. Rada zabezpečuje součinnost resortů odpovědných za realizaci dílčích opatření a plnění úkolů, vyplývajících z usnesení vlády a mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána. Soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace, podklady a návrhy pro tvorbu a uplatňování politiky vlády v oblasti integrace romské komunity. Zpracovává Koncepty romské integrace a vyhodnocuje plnění příslušných usnesení vlády. Dále má právo

navrhovat rozdělení finančních prostředků vyčleněných na doplňkové programy na podporu integrace romské komunity. Ve své činnosti spolupracuje s krajskými a obecními samosprávami, s nestátními neziskovými organizacemi i s mezinárodními organizacemi, které svou činností přispívají k integraci romských komunit.

Role krajů a obcí v romské otázce

Výkon působnosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje v uvedené oblasti je realizován činnostmi obsaženými v náplni práce koordinátora pro romské poradce obcí s rozšířenou působností. Pracovní místo koordinátora vzniklo na Krajském úřadu Královéhradeckého kraje na základě § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a bylo systémově zařazeno na Odbor sociálních věcí a zdravotnictví.

Obce s rozšířenou působností nemají přímo zákonem stanovenou povinnost vytvářet pracovní místo „romského poradce“. Zabývat se činnostmi napomáhajícími integraci romských komunit do společnosti však ukládá obecním úřadům § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, ve znění pozdějších předpisů. Činnost zaměstnanců zajišťujících agendu vztahující se k výše uvedenému ustanovení zákona je vykonávána na všech 15 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje. Funkce romského poradce jsou ovšem pouze okrajové a často kumulované.

Sociálním vyloučením ohrožené romské lokality v Královéhradeckém kraji

Tabulka 22 – Sociálně vyloučené lokality v Královéhradeckém kraji

Město	lokality	počet obyvatel
Broumov	Broumov A	stovky
	Broumov B	76 - 100
	Broumov C	76 – 100
	Meziměstí A	15-25
	Meziměstí B	15-25
Dobruška	České Meziříčí	cca 115
	Polická Cihelna	cca 40

Město	lokalita	počet obyvatel
	Olešnice v Orlických horách	neuveďeno
Hradec Králové	V ulici Honkova	20-30
	V ulici Kydlinovská	51-75
	V ulici Okružní	101-150
	V ulici Pražská	26-50
	Černožice	51-75
	Dohalice	26-50
	Holohlavy	75-100
	Ledce	26-50
	Smiřice	neuveďeno
	Třebechovice pod Orebem	15-25
Jaroměř	Jaroměř A	15-25
	Jaroměř B	několik stovek
	Jaroměř C	76-100
	Jaroměř D	26-50
	Jaroměř E	30-50
Jičín	Vysoké Veselí	15-25
Kostelec nad Orlicí	Doudleby nad Orlicí	58
	Číčová	366
	Kostelec nad Orlicí	366

Město	lokalita	počet obyvatel
Náchod	Náchod A	101-150
	Náchod B	101-150
	Náchod C	101-150
Nový Bydžov	ČSA	43
	Dukelská	49
	Husovka	42
	Žižkovka	33
	Šarleje	20
	Revoluční	57
Rychnov nad Kněžnou	Rychnov nad Kněžnou	76-100
	Slatina nad Zdobnicí	35-40
Trutnov	Trutnov, část Poříčí ulice Voletinská ubytovna „Sylva Trutnov, část Horní Staré Město okolí ulice Horská ulice Moravská, Slovenská Trutnov, část Dolní Staré Město okolí ulice Horská: dtto okolí ulice Na Besedě: dtto	151-200

Město	lokality	počet obyvatel
	Trutnov, část Libeč	

Dotační řízení

Rada každoročně vyhlašuje dotační programy podporující nestátní neziskové organizace a obce:

- Dotační program podpory terénní sociální práce (pro obce)

Cílem terénní sociální práce je přispět k přechodu od poskytování sociálních dávek k sociální pomoci s důrazem na práci s klienty přímo v romské komunitě. Program je realizován vyškolenými terénními sociálními pracovníky a terénními pracovníky. Cílem práce terénního sociálního pracovníka je analyzovat sociální situaci romské rodiny a vhodnými prostředky s využitím metod sociální práce přispět k odstranění nežádoucích faktorů bránících jejich integraci do společnosti.

Tabulka 23 - Podpora terénní sociální práce

město	dotace	
	2007	2008
Nový Bydžov	0	194000
Jaroměř	400000	400000
Kostelec nad Orlicí	230000	200000
Náchod	600000	400000
Broumov	400000	400000
Hradec Králové	200000	0

Tabulka 24 - Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce

žadatel	přiznaná dotace	
	2007	2008

Občanské sdružení Salinger	309000	0
Začít spolu	0	100000

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále jen „RVKPP“) byla zřízena vládou České republiky usnesením č. 275 ze dne 26. května 1993. Působí v souladu s § 21 z. č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Koordinuje realizaci protidrogové politiky a zajišťuje součinnost ministerstev a dalších orgánů, které odpovídají za jednotlivé oblasti protidrogové politiky. Dále soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace, podklady a návrhy pro tvorbu a uplatňování jednotné protidrogové politiky vlády a koordinuje plnění úkolů Národní strategie protidrogové politiky České republiky na mezinárodní, centrální, krajské a místní úrovni (a je pověřena dalšími úkoly, včetně financování protidrogové ČR). Každoročně vládě české republiky předkládá Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v České republice za předcházející kalendářní rok.

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami v § 22 upravuje působnost územních samosprávných celků při organizaci a provádění protidrogové politiky - stanovuje činnosti, které v samostatné působnosti kraje a obce provádí. A v § 23 zákona č. 379/2005 Sb. upravuje postavení a působnost krajského a místního protidrogového koordinátora.

Strategii protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010

Královéhradecký kraj má zpracovanou Strategii protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010, popisující rozložení protidrogových služeb na území kraje tak, aby plnily svou funkci na nejvyšší možné odborné úrovni v souladu s aktuálními vědeckými poznatky a strategickými dokumenty na národní úrovni, a zároveň byly v přiměřené míře dostupné svým klientům.

Na vzniku tohoto materiálu se podílela Protidrogová komise Rady Královéhradeckého kraje, dokument zahrnující i akční plán na období 2008 – 2010 byl schválen Radou Královéhradeckého kraje 30. 01. 2008.

Protidrogová komise Královéhradeckého kraje

Protidrogová komise pracuje jako poradní orgán Rady Královéhradeckého kraje. Jsou v ní zapojeni relevantní pracovníci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a spolupracujících institucí, kteří v rámci svých agend řeší také problematiku prevence kriminality – náměstek hejtmána kraje, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí oddělení prevence, rozvoje a SPO, koordinátor a metodik sociální prevence, krajský protidrogový koordinátor, krajský školní koordinátor prevence, zástupce Policie ČR SVČK HK, zástupce Fakultní nemocnice

Hradec Králové, zástupce Krajské hygienické stanice, zástupce Pedagogicko-psychologické poradny, zástupce Protialkoholní záchytné stanice Královéhradeckého kraje, zástupce Zdravotního ústavu Královéhradeckého kraje, zástupce poskytovatelů sociálních služeb uživatelům drog v regionu.

Stávající trendy v užívání drog v Královéhradeckém kraji

Co se týče všech klientů v roce 2007, stojí Královéhradecký kraj na pomyslném středu. Celkový počet uživatelů je podle dostupného zdroje 263, oproti roku 2006, kdy to bylo 283 lidí. Toto číslo odpovídá nejspíše realitě, kdy počet uživatelů víceméně stagnuje, k žádným výrazným výkyvům nedochází.

Stran lokalit je nejrizikovějším regionem stále okres Hradec Králové, resp. město Hradec Králové, které je poměrně významným dopravním uzlem Východočeského kraje. Trendy v užívání drog se nijak výrazně nemění – marihuana je nejrozšířenější, z dalších drog stále převažují uživatelé opiátů, resp. pervitinu.

Novým trendem minulého roku je přesun klientů terénní služby v Hradci Králové z centra města do okolních lokalit a menších měst, kde se nacházejí varny a nejedná se o tolik monitorované lokality Policií ČR. I z informací Policie ČR vyplývá, že malých varen v bytech přibývá. Mezi uživateli koluje dokonce návod na vaření pervitinu v podobě komiksu, což umožňuje přípravu pervitinu každému, kdo jen trochu chce a umí číst.

Vzhledem k tomu, že se v Hradci Králové nachází i letiště, které je velmi výhodné a vhodné pro pořádání nejrůznějších akcí a festivalů s mezinárodní účastí, spolupracuje nezisková organizace s některými pořadateli těchto akcí a nabízí služby terénní práce a možnost bezpečné likvidace injekčního materiálu. Víkendové užívání je tudíž zvláště v letních měsících velmi časté.

Velmi často dochází ke kombinaci látek a to zejména s alkoholem, marihuanou a v letních měsících s přírodním opiem. Z hlediska genderu se častěji jedná o muže než o ženy, nicméně tento trend se stírá.

Tabulka 25 - Uživatelé drog a jejich základní droga v letech 2006 a 2007- Královéhradecký kraj a Česká republika

Královéhradecký kraj	skupiny drog					
		heroin, ostatní opiáty	pervitin, ostatní stimulantia	kanabinoidy	halucinogeny	rozpustila
2006	počet	64,0	175,0	25,0	*	4,0
	%	22,6	60,8	8,8	*	1,4

2007	počet	61,0	168,0	25,0	*	2,0
	%	23,2	63,9	9,5	*	0,8
celkem ČR 2006	počet	2127,0	4935,0	1044,0	6,0	124,0
	%	25,4	59,0	12,5	0,1	1,5
Celkem ČR 2007	počet	1961,0	5221,0	1083,0	17,0	94,0
	%	23,1	61,5	12,8	0,2	1,1
Královéhradecký kraj	skupiny drog					
		sedativa, hypnotika	jiné drogy, léky	neznámá	celkem uživatelů	gambling
2006	počet	3,0	15,0	*	283,0	20,0
	%	1,1	5,3	*	100,0	606,0
2007	počet	4,0	3,0	*	263,0	23,0
	%	1,5	1,1	*	100,0	8,0
celkem ČR 2006	počet	64,0	37,0	29,0	8366,0	264,0
	%	0,8	0,4	0,3	100,0	3,1
celkem ČR 2007	počet	60,0	24,0	27,0	8487,0	261,0
	%	0,7	0,3	0,3	100,0	3,0

Tabulka 26 - Vyměněné stříkačky 2005 - 2007

centrum	počet vyměněných kusů stříkaček		
	2005	2006	2007
o. s. Laxus	70 656	85 818	115 659

RIAPS	15 565	18 151	20 645
kraj celkem	86 221	103 969	136 304

Tabulka 27 - Klienti a kontakty drogových služeb ve věznicích (všechny věznice)

	2005	2006	2007
klientů celkem	91	179	165
1. kontakt	85	152	121
osobní kontakt	305	527	596
individuální poradenství	236	418	463

Tabulka 28 - Služby v oblasti snižování rizik

název projektu/programu	realizátor	cílová skupina	počet osob, které služby využily v r. 2007/z toho UD	počet kontaktů ³ v r. 2007/z toho UD	počet výměn ⁴ v r. 2007	počet vydaných injekčních stříkaček v r. 2007
kontaktní centrum na malém městě	RIAPS Trutnov	uživatelé návykových látek a jejich blízcí	166/138	1692/1661	646	19999
terénní program na malém městě	RIAPS Trutnov	uživatelé návykových látek, odborná a laická veřejnost	124/31	185/103	64	5261

³ Kontakt: každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

⁴ Výměna: kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel.

drogové služby ve vězení	o. s. Laxus	uživatelé drog ve výkonu trestu nebo vazební věznici + vězeňský personál	165	596		
ambulantní centrum	o. s. Laxus	uživatelé drog, abstinující, osoby blízké	235/125	1015/761		
terénní programy	o. s. Laxus	problémoví uživatelé drog	210	1140	925	37247
kontaktní centrum	o. s. Laxus	uživatelé drog, osoby blízké	233/220	3068	1403	78412

Certifikace odborné způsobilosti

RVKPP na svém zasedání dne 30. 10. 2003 schválila zavedení systému certifikací odborné způsobilosti poskytovatelů služeb pro uživatele omamných a psychotropních látek. Systém byl oficiálně spuštěn v roce 2006, již byla certifikace povinná a pro rok 2007 pro všechny zařízení, jenž žádaly finanční prostředky ze státního rozpočtu z resortu RVKPP. Základními cíli certifikací je zvyšování kvality sítě služeb pro uživatele drog (drogových služeb) a jejich efektivní financování z veřejných prostředků. Certifikace odborné způsobilosti služby je posouzení a formální uznání, že daná služba odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti, jak jsou stanoveny v Certifikačních standardech (obecných i speciálních). MPSV certifikaci pro účely svého datačního řízení nevyžaduje a MZ se zavedením této povinnosti počítá od roku 2009. K 31. 3. 2008 má certifikaci v Královéhradeckém kraji celkem 2 zařízení v rozsahu 4 programů.

Vymezení protidrogových služeb

V kapitole č. jsou již vymezeny služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách zaměřené na řešení drogové problematiky. Mezi tyto služby patří:

- Sociální (odborné) poradenství
- Kontaktní centra
- Terénní programy
- Terapeutické komunity
- Služby následné péče

V případě královéhradeckého kraje se však jedná o sociální poradenství v rámci ambulantního centra, kontaktní centra, terénní programy. Z pohledu chybějících služeb pocítujeme deficit zejména služeb následné péče.

Tabulka 29 - Jednotliví poskytovatelé a jejich služby:

poskytovatel	poskytované služby
o. s. Laxus	ambulantní centrum
	kontaktní centrum
	terénní program
	drogové služby ve vězení
Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov RIAPS Trutnov	kontaktní centrum
	terénní programy

Dotační program RVKPP

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky rozděljuje finančních prostředky v rámci rozpočtové kapitoly Úřadu vlády České republiky na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami v rámci dotačního Programu na podporu projektů protidrogové politiky. V rámci tohoto dotačního titulu byla v roce 2008 rozdělena částka v celkové výši 95 300 000,00 Kč.

Tabulka 30 - Služby a projekty Královéhradeckého kraje získali v těchto letech následující částky:

rok	dotace
2006	1985000
2007	2034000
2008	1720000

Dotační program Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj vyhláší dotační program na podporu poskytování sociálních služeb definovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, v Královéhradeckém kraji v roce 2008. V dotačním řízení pro rok 2008 mají prioritu takové sociální služby, které jsou poskytovány s cílem naplnit individuální potřeby uživatelů, umožňují uživateli vést běžný život ve svém přirozeném prostředí, podporují uživatele v zapojení se do místní komunity a předcházejí tak jeho vyloučení ze společenského života. Preferovány budou současně také

služby, které podporují sociální soudržnost místních společenství (obcí a mikroregionů) a jsou součástí komunitních a jiných regionálních plánů sociálních služeb.

V oblasti protidrogové politiky se jedná o služby zahrnuté v Plánu rozvoje sociálních služeb Královéhradeckého kraje, stejně jako jsou tyto služby v souladu se Strategií protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010.

Tabulka 31 - Výdaje z rozpočtu Královéhradeckého kraje v roce 2007

popis	výše (v Kč)
RIAPS - Kontaktní a por. služby	763859
RIAPS - Terénní program	421850
o. s. Laxus - Drogové služby ve vězení	120000
o. s. Laxus – Ambulantní centrum Hradec Králové	160000
o. s. Laxus – Terénní program	350000
o. s. Laxus – Kontaktní centrum	450000